

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

ХІІ^{то} Обикновено Народно Събрание

(първа редовна сесия).

XLV заседание, петъкъ, 13 декемврий 1902 г.

(Отворено въ 9 ч. и 15 м. сутринята подъ прѣдседателството на прѣдседателя г. Д. Цанковъ.)

Прѣдседателътъ: (Звъни.) Засѣданието се отваря.

Г-нъ секретарътъ ще прочете поименния списъкъ на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Секретарь П. Шоповъ: (Прочита списъка. Отсѣдствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: М. Абджиевъ, С. Арсениевъ, С. С. Бобчевъ, И. Василевъ, А. Гениевъ, А. Груевъ, И. Гърковъ, В. Димчевъ, Д-ръ К. Икономовъ, К. Досевъ, Г. Згуревъ, М. Игнатовъ, П. Калинковъ, А. Каназирски, П. Каравеловъ, Д. Карамановъ, В. Кобуровъ, Ан. Коновъ, В. Кръстевъ, М. Маджаровъ, К. Малевъ, Д. Марковъ, Б. Минчовъ, П. Михайловъ, Е. Начевъ, Т. Орловъ, Г. Пасаровъ, Г. Пеневъ, С. Пипевъ, Вен. Поповъ, В. Статковъ, М. Стояновъ, П. Тенчевъ, Д. Тончевъ, М. Хюсеиновъ, П. Чаушовъ и Д. Яблански.)

Прѣдседателътъ: Отъ 188 народни прѣдставители отсѣдствуватъ 37. Има законното число и засѣданието се отваря.

Г-да народни прѣдставители! Днесъ между 3 и 4 ч. ще да пристигне Министърътъ на Външнитѣ Работи на Русия графъ Ламсдорфъ. Азъ вѣрвамъ, че Народното Събрание ще да одобри, щото вкупомъ, цѣлото Народно Събрание, съ бюрото заедно, да се намѣри на станцията, да го посрѣцнемъ и да му кажемъ: добръ дошълъ! (Гласове: Прието!)

Тѣй като на 3 ч. трѣбва да се намѣримъ тамъ и на перона ще се пущатъ само съ билети, защото иначе ще напълнятъ и нѣма да има мѣсто, заради това отъ градския съвѣтъ съмъ взелъ потребното число билети, да се раздадатъ на всѣки депутатъ, да си има всѣки билетъ, за да го пуснатъ. И азъ ви моля, като ви раздаватъ билетитѣ, недѣйте иска по два билета, защото, ако

искате да турите и ваши приятели тамъ, ще каже, че не ще да има мѣсто, защото разни дружества ще се прѣдставляватъ. Азъ казахъ на кмета не прѣмѣнно да остави мѣсто за народното прѣдставителство.

Като се събератъ още депутати подиръ нѣколко врѣме, ще ви раздадемъ билетитѣ. (М. Такевъ: Тукъ!) Да, тукъ.

Туй искахъ да ви кажа.

(Прѣдседателското мѣсто заема подпрѣдседателътъ г. А. Франгя.)

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Прѣдседателството има да направи още слѣдующитѣ съобщения. Разрѣшени сж отпуски на слѣдующитѣ г. г. народни прѣдставители: на Чирпанския народенъ прѣдставитель г. Тодоръ Орловъ 10 дена; на Балчикския народенъ прѣдставитель г. Петъръ Калинковъ 10 дена; на Карнобатския народенъ прѣдставитель г. Добри Карамановъ 10 дена, и на Русенския народенъ прѣдставитель г. Вени Кръстевъ 10 дена.

Сложени сж на масата на прѣдседателството двѣ прѣдложения: първото отъ Казанлъжскитѣ народни прѣдставители г. г. Слави Славовъ и Антонъ Гениевъ за запазването натуралността на розовото масло. Ще се изпрати по принадлежностъ. Второто прѣдложение е на Габровския народенъ прѣдставитель г. И. Пецовъ, който желае измѣнението на чл. 999 отъ гражданското сѣдопроизводство.

Пристъпя се къмъ дневния редъ — докладъ на бюджетопроекта за разходитѣ по държавнитѣ дългове.

Моля г. докладчика да заеме мѣстото си.

Д. Драгиевъ: Искамъ думата!

Прѣседателствующъ А. Франгя: По дневния редъ ли искате дума, г-нъ Драгиевъ? Защото той се почна.

Д. Драгиевъ: Не се е почналъ!

Прѣседателствующъ А. Франгя: Добръ, имате думата!

Д. Драгиевъ: Снощи г. Министъръ-Президентътъ се съгласи да се постави на пръвъ дневенъ редъ прѣдложението за измѣнение чл. 163 отъ търговския законъ...

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: Азъ-вчера се обѣцахъ на г. Драгиева, ако всичкитѣ групи въ Камарата приематъ безъ разискване прѣдложението, което г. Драгиевъ съ нѣколко още другари бѣше направилъ, за измѣнение на чл. 163 отъ търговския законъ, за да се намали гаранцията на членоветѣ въ управителнитѣ съвѣти на сдружаванията, да се съгласи да мине туй прѣдложение на първо четене и да отиде въ комисията.

Н. Цановъ: Нѣма никой да взема думата!

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ: Да се прочете тогава.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Прѣдложение

за измѣняване чл. 163 отъ търговския законъ.

При западналото економическо положение на нашето население, при неговата безпомощност и повсемѣстно и непрѣстанно ограбване и отъ ненаситни лихонимци, несъмнѣно, голѣма полза би принесло на това население широкото разпространение най-вече на развитѣ взаимноспомогателни (кооперативни) сдружавания. Обаче, въ дѣйстващия сега търговски законъ има чл. 163, който, като изисква отъ всѣки членъ на управителния съвѣтъ и на сдружаванията най-малко по 3.000 л. гаранция, и то въ пари или други цѣнни книжа, прави съвсѣмъ невъзможно основаването на тия сдружавания, нѣщо, което се потвърждава и отъ обстоятелството, че съ този членъ на не малко съществуващи по-прѣди спѣстовни сдружавания се нанесе смъртенъ ударъ. Нуждата отъ неговото отмѣняване се почувствува още съ прокарването му: днесъ тая нужда е вече десеторно и по-чувствителна, и по-необходима, и по-повелителна.

Прѣдъ видъ на това, и на основание чл. 109 отъ конституцията, правимъ слѣдующето

Прѣдложение:

Въ чл. 163 отъ търговския законъ думитѣ въ втората алинея: „при сдружаванията тая гаранция може да бѣде и по-малка отъ 5.000 л., но не по-малка отъ 3.000 л.“ се из-

хвърлятъ, а се прибавя въ края на тоя членъ слѣдната алинея: „при сдружаванията (чл. 239) тая гаранция може да бѣде и въ недвижими имоти и въ размѣръ по-малкъ и отъ 5.000 л., но не по-малкъ отъ 500 л.“

София, 9 ноември 1902 г.

Прѣдложители: Д. Драгиевъ, Ат. Коновъ, А. Станчовъ, Я. Забуновъ, К. Мирски, И. Василевъ, К. Малевъ, Д. Колевъ.

Поддържае настоящето прѣдложение: И. Пъневски, Кара Хр. Василевъ, П. Вжжаровъ, Н. Узунъ, Н. Поповъ, Н. Гимиджийски, А. Каранешевъ, Т. Стояновъ, Г. Кирковъ (за да се внесе), Д. Благоевъ, В. Поповъ (за да се внесе), М. Милевъ, М. Павловъ (за да се внесе), П. Господиновъ, В. Кобуровъ, И. Тянковски, Г. Кжрджиевъ, П. Марковъ, Н. Цановъ, И. Георгиевъ, А. Страшимировъ, Т. Влайковъ, Н. Савчевъ, И. Георгиевъ, Н. Лафчиевъ, Н. Дечевъ, Д. Дяковъ, Д. Карамановъ, А. Груевъ, В. Стаменовъ, Е. Начевъ, П. Калинковъ, И. Поповъ, Н. Мушановъ, И. Гърковъ, М. Игнатовъ, П. Тодоровъ, Н. Начовъ, В. Наконъ, В. Христовъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които приематъ прѣдложението за измѣнение чл. 163 отъ търговския законъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Ще се изпрати въ комисията.

Д. Драгиевъ: Азъ ще моля г. Министъръ-Прѣседателя да се счете прѣдложението за спѣшно.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Драгиевъ е внесълъ едно прѣдложение: (Чете.) „Поради голѣмата важностъ на прѣдложението за измѣнение чл. 163 отъ търговския законъ, на основание чл. 51 отъ правилника, прѣдлагаме да се счете това прѣдложение за бързо и да се постави на пръвъ дневенъ редъ за утрѣшното засѣдание.“

Ония, които приематъ прѣдложението на г. Драгиева за спѣшностъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: Г-да народни прѣдставители! Ще ви докладвамъ бюджетопроекта за разходитѣ по държавнитѣ дългове за идущата 1903 г., споредъ както бѣ приетъ отъ бюджетарната комисия. (Чете.)

„Държавни дългове.

Глава I.

Данъ, пенсии и пособия.

§ 1. За изплащане на Високата Порта данъта на бившата Източна-Румелия — 2.951.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които приематъ заглавието и § 1 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„§ 2. За пенсии на поборници, опълченци и тѣхнитѣ сѣмейства (чл. 7 отъ закона за подобрене положението на бѣднитѣ поборници и опълченци) . . . 580.000 л.

За пенсии инвалидни по военното вѣдомство (чл. 10 отъ закона за държавнитѣ пенсии по военното вѣдомство) . . . 400.000 „

За попълнение фонда на пенсийтѣ по военното вѣдомство за изслужено врѣме (чл. 6 буква к отъ сѣщия законъ) . . . 200.000 „

За пенсии на заслуживши лица, прѣстарѣли учители и духовни лица, опрѣдѣлени отъ Народното Сѣбрание . . . 124.280 „

За пенсии инвалидни по гражданското вѣдомство (постановление на Министерския сѣвътъ отъ 16/III 1900 г. протоколъ № 24) . . . 3.024 „

За пособия на поборницитѣ (чл. 6 отъ закона за подобрене положението на бѣднитѣ поборници и опълченци), врѣменни . . . 10.000 „

За изплащане разни стари пенсии на поборници, опълченци и военни инвалиди за минали години, по заведени процеси . . . 25.000 „

П. Вжжаровъ: Г-да народни прѣдставители! По § 2 отъ разглеждания бюджетопроектъ азъ правя прѣдложение, съ което поддържамъ онова, което вчера уважаемото народно прѣдставителство съобщи на г. г. народнитѣ прѣдставители, именно че сумата за попълнение фонда на пенсийтѣ по военното вѣдомство за изслужено врѣме — съгласно чл. 6, буква к, отъ закона за пенсийтѣ на военнитѣ — да се заличи.

Прѣседателствуващъ А. Франгя: Имате ли писмено прѣдложение, г-нъ Вжжаровъ?

П. Вжжаровъ: Прѣдставямъ го сега.

М. Такевъ: Азъ искахъ да обърна вниманието на г. Министра на Финанситѣ върху едно перо отъ 200.000 л., които се даватъ за попълнение на пенсионния фондъ на Военното Министерство. Вамъ е извѣстно, че вече гражданското вѣдомство не получава никаква субсидия отъ държавния ковчегъ, отъ хазната, за попълнение на пенсионния фондъ. Струва ми се, че е вече врѣме, както гражданскитѣ чиновници се взаимно застраховватъ чрѣзъ своитѣ 5% одържки, така трѣбва да стане и въ военното вѣдомство: г. г. офицеритѣ и лѣкаритѣ нека си внасятъ по колкото тѣ намѣрятъ за добръ, да се взаимно застраховатъ чрѣзъ този пенсионенъ фондъ, но държавата нѣма защо да имъ дава вече субсидия, както е давала досега, тѣй като основния капиталъ е своеврѣменно внесла както въ гражданското вѣдомство, така и въ военното. За

да кажа тѣзи нѣколко думи, ми даде поводъ едно послѣдно разпореждане по военното вѣдомство, което не прави добро впечатление. Вамъ е извѣстно, г-да прѣдставители, че при послѣднитѣ тържества на Шипка, бѣха повикани отъ запаса на армията, мисля, двама полковника, или единиятъ подполковникъ, мисля, съ единствената и изключителна цѣль да имъ се увеличатъ пенсийтѣ. Полковникъ единъ, който получава 4.000 л., а сега 5.900; другиятъ, който получава 4 хиляди и нѣщо — 5 хиляди и толкова, и на другъ единъ подполковникъ, който получава извѣстно число, сега е увеличена пенсията му. Повикаха ги отъ запаса на армията, произведоха ги въ по-горенъ чинъ и увеличиха пенсийтѣ имъ. Моля ви, за Бога, въ тия врѣмена може ли така да се играе съ тия нѣща? И вие и ние, постоянно говоримъ, че нѣма какъ да склучимъ бюджета, че вѣчно има дефицити, че данъцитѣ сѣ непоносими, а ние повикваме хората отъ запаса, които живѣятъ съ 4.500 л. пенсия, за да ги повишимъ въ по-горни чинове и да имъ даваме 5 хиляди и толкова лева пенсия. Колкото обича Военното Министерство нека имъ дава и нека ги произвежда, но ние, разпоредителитѣ съ държавната хазна, не можемъ да отпуснемъ тая безалаберность по отношение на тия пари. Азъ възставамъ противъ увеличението на пенсийтѣ на тия приятели, които доста охолно си живѣятъ и сѣ хора, които си иматъ 4—5.000 л. на годината — моля ви се, — и хора, които иматъ солидни чинове, полковнически, и които навѣрно сѣ могли и да спѣятъ извѣстна пара.

Ето защо моля г. министра, това перо отъ 200.000 л., ако засега не може да го зачеркне — азъ искамъ да се зачеркне и ще гласувамъ противъ него, — но ако намира той, че не му е възможно да се съгласи — и ако той не се съгласи, увѣренъ съмъ, вие нѣма да го унищожите, а пъкъ цѣльта е да направимъ работа, — азъ го моля непрѣмѣнно това перо за идущата година да се зачертае, защото и безъ това пенсийтѣ на военнитѣ сѣ по-добри, отколкото тия по гражданското вѣдомство. Нека служи и това за мотивъ, че населението у насъ — и справедливо е — не гледа много съ добро око на пенсийтѣ. Именно тѣзи пенсии често пѣти докарватъ и неприятности въ обществото, а когато ние ги откъснемъ отъ държавното ковчежничество и кажемъ на хората да знаятъ, че тѣзи хора взаимно се застраховватъ, че тѣ сѣ тѣхни капитали, че не имъ даваме отъ държавната хазна, че сѣ отъ своитѣ имъ одържки, тогава нѣма кой да имъ се мѣша. Но ние да имъ даваме отъ държавното съкровище, нѣма защо. Слѣдъ 25-годишенъ политически животъ, всѣки е доста припечелилъ и заслужава извѣстна пенсия отъ своя капиталъ, затуй нѣма защо и държавата да му дава. Прочее, азъ засега ще гласувамъ противъ това перо и моля г. министра, непрѣмѣнно да заяви, че ще се зачеркне отъ идущия бюджетъ, ако това сега не е възможно.

Министъръ М. Сарафовъ : Ще кажа въ отговоръ на г. Такева нѣколко думи. Вие ще разберете, че азъ не мога да бъда съгласенъ за това перо да се махне сега отъ бюджета, докогато не се приеме законътъ за военнитѣ пенсии. Едно нѣщо ви съобщавамъ, че както военното вѣдомство, така и ние намираме, че не може да се върви вече по стария законъ за даване пенсии на военнитѣ, защото фондътъ имъ намираме осъденъ на изчезване. Самото това обстоятелство ще застави и военнитѣ и гражданскитѣ власти да се погрижатъ да се прѣработи законътъ за пенситѣ, за да се доведатъ до такива размѣри, каквито могатъ да позволятъ срѣдствата на фонда.

Прѣседателствующъ А. Франгя : Има една поправка, направена отъ г. Вжжарова. Той желае, щото сумата 200.000 л. за попълнение фонда на пенситѣ по военното вѣдомство да се заличи. Полагамъ на гласуване. Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ тази поправка на г. Вжжарова, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Народното Събрание не приема. (Отъ крайната лѣвица: Болшинство!) Понеже има съмнѣние, моля г. г. народнитѣ прѣдставители.... (Отъ дѣсницата: Нѣма съмнѣние!) Има ли съмнѣние? (Отъ крайната лѣвица: Има.)

Ония, които приематъ поправката на г. Вжжарова, да си вдигнатъ ржката.

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ : Я прочетѣте бѣлжката.

Прѣседателствующъ А. Франгя : Г-нъ Вжжаровъ прави слѣдующата поправка: сумата 200.000 л. за попълнение фонда на пенситѣ по военното вѣдомство да се заличи.

Министъръ-Прѣседателъ Д-ръ С. Даневъ : Какъ може това да стане!

А. Каранешевъ : Въ закона не е казано такова нѣщо, не е опредѣлено.

Прѣседателствующъ А. Франгя : Моля ония, които приематъ тази поправка на г. Вжжарова, да си вдигнатъ ржката. (Отъ крайната лѣвица: Да станатъ на крака.) Да станатъ на крака. (Меншество.) Народното Събрание не приема.

Г-нъ Такевъ прави сжщата поправка, така щото нѣма да се гласува.

Който приема § 2 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Бакаловъ : (Чете.) „§ 3. Субсидия на Българското търговско параходно дружество 9% върху внесеня му капиталъ (капиталъ 1.468.800 по 9% = 132.192 л.) и допълнителна субсидия отъ 50.000 л. за единъ новъ параходъ

(чл. 10 отъ измѣнения уставъ и прибавлението му) — 182.192 л.“

В. Димитровъ : Става дума, г-да народни прѣдставители, въ § 3 за субсидията, която българското правителство дава на Българското търговско параходно дружество 9% върху внесеня му капиталъ—132.192 л. и допълнителна субсидия за новъ параходъ. Азъ искамъ г. Министърътъ на Финанситѣ да обясни на народното прѣдставителство какъвъ параходъ понастоящемъ купуватъ въ Англия казанитѣ прѣдставители на параходното дружество, и защо държавата се е намѣсила съ една субсидия нова отъ 50.000 л. За насъ това е интересно затуй, защото това дружество почива на чисто търговски начала, и ако нашата държава се е намѣсила отначало и е станала акционеръ, народното прѣдставителство трѣбва да знае какво става въ казаното параходно дружество, какви успѣхи е показало съ тѣзи два парахода и защо нашата държава хвърля тия пари въ морето, както се изразява г. Такевъ. Моитѣ свѣдѣния говорятъ, че тази двойна система въ това параходно дружество, т. е. държавата да има една голѣма частъ акции, отъ една страна, и, отъ друга страна, българскитѣ търговци-капиталисти да иматъ акции, тази двойна система прѣчи не само за развиване на търговското мореплаване на България, но нѣщо повече: самата държава губи пари. Вънъ отъ това, досега, както се е практикувало управлението по тази двойна система, съгласно устава на казаното параходно дружество, нашата държава разполага съ едно грамадно число акции и, въ силата на тѣзи акции, делегатътъ на правителството, този, който е упълномощенъ да взима участие въ събранията, винаги е вършилъ партизанство по диктовката на г. Министра на Финанситѣ, който е неговъ началникъ; винаги, когато акционеритѣ на казаното дружество сж се събирали да обмислятъ въпроси, отъ чисто търговски характеръ, въ интереса на самото дружество, делегатътъ на правителството, по заповѣдъ отъ г. министра, се е намѣсвалъ и е правилъ партизанство. По този начинъ управителнитѣ свѣти на казаното дружество винаги биватъ партизански и, благодарение на това партизанство, не само че държавата спъва развитието на тази търговия и на туй акционерно дружество, не само че тя прѣчи на онѣзи хора, които сж си вложили капиталитѣ тамъ, но заедно съ това, благодарение на тази партизанска система, субсидията, която нашето правителство отпуска, капиталитѣ, които нашето правителство е хвърлило, сж осъдени на загиване. Азъ питамъ г. Министра на Финанситѣ: когато това дружество се субсидира, когато държавата има ангажирани капиталы на около 100 или 200 акции, каква полза чака отъ казанитѣ параходи? Ако ползата е, тѣзи параходи да ни послужатъ въ военно врѣме за транспортъ, то азъ мога да кажа на г. министра, че стига държавната хазна да разполага съ пари, ако ней въ военно врѣме ѝ трѣбватъ па-

раходи за транспортъ, тя ще ги намъри. Единъ пътъ завинаги, когато кански сж писнали самитъ търговци-акционери, отъ една страна, и когато всѣка година българската държава хвърга по 100—200.000 л. субсидия на казаното параходно дружество, желателно би било тази двойна система въ туй акционерно дружество — намѣсата отъ една страна на държавата съ капиталъ и на търговцитъ отъ друга — да се прѣмахне. И азъ съмъ на мнѣние, народното прѣдставителство да застави г. Министра на Финанситъ да ни внесе едно прѣдложение за ликвидирание на онѣзи суми, които българската държава е ангажирала въ параходното дружество. По моемо мнѣние, ако народното прѣдставителство иска да види българското мореплавателно дѣло напреднало, еднажъ завинаги трѣбва да застави българската държава да се оттегли отъ казаното параходно дружество, да си изтегли капиталитъ, да прѣстане да дава субсидия, или, ако я дава, да я дава на такова же основание, на каквото я дава на други параходни компании, и да оползотвори казанитъ капиталъ въ други нѣща, полезни за държавата. Не е да не знае г. Министерътъ на Финанситъ, че романитъ похарчиха грамадни суми, за да образуватъ тѣй наречената режия на тѣхния търговски флотъ; не е да не знае г. министърътъ, че тѣ похарчиха пари за да направятъ мостъ на Червена-вода, и днесъ, ако прѣгледате разходния бюджетъ на казаната режия, вие ще видите, че иматъ дефицитъ. Прѣгледайте баланса на българското параходно дружество, прѣгледайте това, което става въ неговия управителенъ свѣтъ, и вие ще видите, че държавата хвърга тѣзи пари, както казва г. Такевъ, въ морето. Ако е въпросътъ, г-нъ министре, да диктувате по телефона, по искането на г. Станчева, за кого да пусне гласа си вашиятъ правителственъ делегатъ, когато се избира управителенъ свѣтъ, и да правите партизанство, както сж правила другитъ правителства и другитъ министри, тогава кажете това нѣщо на народното прѣдставителство, обяснитъ му защо държавата стои като акционеръ въ казаното дружество и защо иска да дава казаната субсидия. Но менъ ми се струва, че трѣбва да прѣстанемъ съ тази игра, която става съ параходното дружество, и желателно би било еднажъ завинаги да се внесе едно прѣдложение, да се ликвидиратъ смѣткитъ, държавата да си оттегли капиталитъ и да остави на българскитъ търговци сами да бждатъ акционери, стопани и контролори на казанитъ параходи и сами да експлоатиратъ параходитъ.

К. Мирски : Г-да народни прѣдставители! Да бѣше говорилъ въ послѣдния смисълъ единъ буржоа, разбирамъ. Азъ не очаквахъ отъ найкрайната лѣвица да иска това прѣдприятие, което е свързано съ економическото развитие на страната, да се отнеме всецѣло отъ държавата и да се даде на частни експлоататори, на капиталисти.

Азъ съмъ длъженъ да направя тукъ малка история на Българското параходно търговско дружество. Това е второто българско търговско параходно дружество, г-да прѣдставители. Вие знаете, че имаме прѣди едно друго българско търговско параходно дружество, въ което държавата не бѣше намѣсена; то бѣше съставено само отъ частни лица. Нѣколко капиталисти бѣха се заловили въ турско врѣме да основатъ едно анонимно българско търговско параходно дружество. Историята е записала съ съжаление, че излѣзе несъстоятелно първото българско параходно общество, което бѣше се основало въ Цариградъ. Секвестираха продавачитъ парахода на това дружество срѣщу останалата длъжима сума за него и отидоха тѣй на всички акционери паритъ.

Ю. Теодоровъ : Ама агентинътъ скри паритъ.

К. Мирски : Агентинътъ скри паритъ.

В. Димитровъ : Г-нъ Мирски сега говори като акционеръ.

К. Мирски : Г-нъ Димитровъ, ако искашъ, азъ мога да ти продамъ моитъ акции съ половина цѣна, даже по-долу.

Нѣкой отъ прѣдставителитъ : Държавата дава 9% и, ако не е тая субсидия, вие нищо нѣма да направите.

К. Мирски : За да пропадне първото българско търговско параходно дружество, наречено „Промышление“ — (Ю. Теодоровъ : „Провидение“.) „Провидение“ — и което бѣше закачило на стѣпна на знамето си отгоръ едно левче, (Смѣхъ.) а везирътъ тогава искалъ да снесе онуй кученце отгоръ, — за да пропадне това дружество, причинитъ сж отчасти, както науми г. Юрданъ Теодоровъ, неопитността, а може би отчасти и недобросвѣстността на нѣкои отъ членоветъ на управителния свѣтъ на дружеството или отъ нѣкои отъ състава на дирекцията му.

Да минемъ на днешното българско параходно дружество. Въ врѣме на Сръбско-българската война трѣбва да се прѣнесе една дружина войска, само една дружина, много бърже отъ Бургазъ въ Варна и по желѣзницата да върви за къмъ границата. Това нѣщо не можѣ да стане, при всичко че всѣки день дохождаше, може да се каже, редовно по единъ чуждъ параходъ въ Варна: не приеха хората, може би отъ много голѣмо приятелство или доброжелателство за българитъ. Тогазъ се породи у нѣколко варненци, начело съ покойния Велико Христовъ, човѣкъ безкористенъ — това може да потвърди и г. Владимиръ Димитровъ, — идеята да се основе българско търговско параходно дружество.

Основа се това дружество, но само тогава, когато варненскитъ граждани, които подеха работата,

поискаха да дадат доказателство, че тѣ не искат да правят дѣло на експлоатация на българската хазна, нито искат бо-зна колко да печелятъ от паритѣ, които ще дадат да си купят акции, за да се основе такова дружество. Настояха прѣдъ тогавашния съставъ на българското правителство, щото послѣдното да вземе, ако ще, за смѣтка на държавата половината отъ тази работа отгорѣ и така печалбата да бѣде даже повече за българската хазна, а не за акционеритѣ на дружеството. (М. Такевъ: Разбира се и дефицититѣ.) Г-нъ Такевъ говори за дефицити. Само по себе си се разбира, че всѣко търговско прѣдприятие не носи всѣкога печалба, а нѣкога и загуба. Послѣ, г. Такевъ не е да не знае, че параходнитѣ дружества въ другитѣ държави тоже се субсидиратъ отъ държавитѣ. Даже нашето правителство на единъ вапоръ „Султанъ“ въ врѣме на изложението въ Пловдивъ дало бѣше за една година 120.000 л. субсидия, и то съ условие да работи само между Варна и Бургазъ. А сега колко субсидия се дава за двата ни парахода? Даватъ се 132.000 л. и още 50.000 л. ще се даватъ, ако се купи още единъ голѣмъ параходъ. За отпушане тая субсидия направи се единъ договоръ между българската държава, въ лицето на Народното Сѣбрание, въ лицето на законодателната власт на народа ни, и между самото дружество — договоръ облѣченъ въ силата на законъ, който не току-тъй лесно може да се развали. Най-сетнѣ, даже не тѣй лесно може да става въпросъ да се развали договорътъ; трѣбвало би да се внесе за това законопроектъ. Когато се учрѣди това дружество, не, когато се откри подписката за основаването на това дружество, написа се единъ таквъ уставъ, щото се разбираше, че акционеритѣ ще получаватъ на годината 7% лихва отъ паритѣ, които ще вложатъ тамъ; искаше се сир. да се запази тоя принципъ, който се държи нѣкой път: държавата субсидира извѣстно дружество, било параходно, било за желѣзници, гарантирайки имъ извѣстенъ процентъ на капитала, но запазвайки за себе си най-голѣмъ контролъ, за да не ставатъ злоупотрѣбления. Най-добросвѣстно се поде работата както отъ акционеритѣ, така и отъ българското правителство, но се излѣгахъ и акционеритѣ, и българското правителство въ способността на нѣкои висши чиновници на това дружество. Затова економии не можеха да станатъ, каквито трѣбваше и можеше да станатъ. Отпослѣ се взеха мѣрки и то не бѣше даже слѣдъ много закѣснѣване, слѣдъ година или година и половина се взеха мѣрки да се намалятъ разносцитѣ по управлението, и се направиха доста значителни економии, като се намали служебниятъ персоналъ, заплатитѣ на дирекцията и въобще на управляющитѣ дружеството. Така вървѣ работата доста успѣшно, но партизанскиятъ червей и тукъ дойде, та почна да гложди. За това ни най-малко не сж виновни акционеритѣ на дружеството, нито българската

държава, а сж виновни нѣкои управляющи българската държава, които поискаха и отъ това търговско дѣло да правятъ политика. (Нѣ кой отъ дѣсницата: Кой сж тѣ?) При измѣнение устава на дружеството, настояха акционеритѣ на дружеството — не че правителството пожела — да бѣде правителствениятъ делегатъ участвуващо лице не само въ общитѣ сѣбрания на дружеството, но и въ засѣданията на управителния сѣвѣтъ, та да има правителството непрѣкъснато зоркото си око за всѣко дѣйствиe на това дружество като акционеръ, и то като акционеръ най-голѣмъ, на четвъртината капиталъ споредъ устава, на третината de facto, защото не можеха да събератъ 2.000.000 л. капиталъ, а хазната купи акции за 500.000 л. Но, както казахъ, партизанскиятъ червей се загнѣзди и почнаха да се назначаватъ съ шифровани телеграми отъ София, да се прѣпоръчатъ делегати, (В. Димитровъ: Или по телефона.) почнаха да се прѣпоръчатъ за правителствени делегати (Министръ М. Сарафовъ: Моя длъжностъ е това.) и за членове на управителния сѣвѣтъ лица партизани, чрѣзъ шифровани телеграми, а послѣ и чрѣзъ телефона, за да не остава слѣда. Вие знаете, че акционеритѣ, за да дадатъ доказателство на безкористие, цѣли 100 гласа дадоха на правителството срѣщу неговитѣ акции. И правителствениятъ делегати, като съ круповски топъ, дохождаха и налагаха за управители на акционеритѣ лица партизани. Нѣкой път даже правителствениятъ делегатъ пушаше, даваше една бюлетина съ 100-тѣ си гласа и даваше да се види явно, че той е заповѣдникътъ въ това дружество — не се поне раздѣляха гласовѣтъ на нѣколко бюлетини, за да не узнаватъ избранитѣ членове на управителния сѣвѣтъ кой е гласувалъ за тѣхъ.

Отъ всичко това, което обяснихъ, ни най-малко не слѣдва, г-да прѣдставители, че това дружество трѣбва да ликвидира. Най-голѣмото нѣщо, което можеше да се иска — и азъ нѣмамъ нищо и вѣрвамъ, че всички акционери би били съгласни, — то е държавата да върне паритѣ на акционеритѣ. Даже и наполовина да имъ ги върне, мнозина ще бѣдатъ благодарни, като се изключи обаче голѣмата сума, която стои въ Банката съ лихва. Вие знаете, че това дружество не е пласирало още цѣлия си капиталъ въ параходи. Колкото пари има още акционерски въ Банката, нека се върнатъ напълно, а колкото пари има въ параходи, наполовина, даже на третина да имъ ги върне държавата, увѣрявамъ ви ще бѣдатъ благодарни акционеритѣ — да станатъ вапоритѣ държавни. Несправедливо се говори тукъ, че акционеритѣ искали да експлоатиратъ държавата, да печелятъ отъ гърба на българския народъ. (В. Димитровъ: Това не е казано.) Азъ въ тоя случай обръщамъ вниманието на правителството да се постарее да упражнява, колкото е възможно, по-голѣмъ контролъ върху дѣйствиата на дирекцията и върху дѣйствиата на управителния сѣвѣтъ на това дру-

жество. Нека прѣстане да се партизанствува тамъ и тогава или да остане дружеството да върви въ тая организация, както е днеска, или да поеме държавата даже и самото управление на това дружество, като се гарантира нѣкаква лихва на паритѣ на частнитѣ акционери. Не е туй, което казва г. Владимиръ Димитровъ, че винаги партизанство е имало въ това дружество. По едно време, което бѣше при режима на покойния Стамболовъ, партизанство нѣмаше въ това дружество. Това е фактъ неоспоримъ; азъ трѣбва да го призная.

Капиталитѣ на дружеството, каже, били осждени на загиване. Голѣма частъ отъ капиталитѣ, както казахъ, още стоятъ подъ лихва съ 2% и 4% годишно въ Българската Народна Банка. Ако сега се купятъ параходи, трѣбва да се промисли добръ; послѣдната дума има правителството. Такава наредба има въ устава относително покупката на параходитѣ: рѣшающъ гласъ има правителството. Затова, ако пропаднатъ капиталитѣ на туй дружество, ще отговаря българското правителство; защото то има право да упражнява най-голѣмъ контролъ надъ дружеството и то има само рѣшающия гласъ при покупка на параходи, като българско правителство, като контрагентъ, по закона, по който съществува дружеството. Не е право, дѣто тукъ се говори, че причината за неуспѣване на дружеството била двойната система, както се изрази г. Владимиръ Димитровъ, сир. дѣто и правителството било членъ на дружеството, дѣто и частни лица били членове на дружеството. Азъ, повтарямъ, очаквахъ отъ г. Димитрова да каже, че той желае държавата сама да експлоатира тѣзи параходи и въобще параходнитѣ съобщения, както експлоатира желѣзницитѣ ни. И, вървамъ, никой нѣма да бѣде противъ това нѣщо; но, разбира се, при най-голѣмъ контролъ. Ние, българитѣ, имаме необходимостъ отъ параходи на Черно море. Азъ казахъ, че тѣ сж необходими и отъ точка зрѣние на защитата на отечеството, а не само отъ економическо гледище. Тия параходи, трѣбва да знаете, сж построени тѣй здраво, тѣй въобще, щото помалко сж за търговски цѣли, отколкото за държавна нужда, и то стана пакъ въ врѣда на частнитѣ лица — акционери, защото съ тия пари, съ които се купиха двата парахода, можеха да се купятъ 4 търговски парахода. И така, още веднажъ подчъртавамъ, че тукъ не трѣбва да се говори, че акционеритѣ експлоатирали или щѣли да експлоатиратъ държавата. Тия параходи олесниха доста и нашата износна търговия. Който прослѣди дневнитѣ прѣвозни цѣни на добитѣка, изкарванъ за навънъ, и ги сравни съ ония, които се плащаха прѣди да почнатъ да дѣйствуватъ нашитѣ параходи, ще види, каква голѣма полза принесе на българския износъ, особено на добитѣка, българското търговско параходно дружество. Много поевтини сж сега цѣнитѣ, отколкото прѣди. А това се дължи на туй, дѣто не правимъ сега износъ само съ чужди параходи. За жалостъ, нашитѣ па-

раходи, като сж само два, отиватъ само до Цариградъ, а не по-нататкъ, както би трѣбвало. (Нѣ кой отъ прѣдставителитѣ: Да!) Не е върно и че кански сж били писнали търговцитѣ-акционери. Нѣма никакъвъ писъкъ, а не кански писъкъ; но има негодуване, дѣто отъ нѣколко време нашитѣ правителства продължаватъ да оставятъ партизанщината да вилнѣе въ управлението на параходитѣ.

Най-сетнѣ, азъ моля правителството, а особено г. Министра на Финанситѣ, да се заинтересува, щото субсидията, която се дава на българското търговско параходно дружество, да бѣде винаги въ она размѣръ, който е опрѣдѣленъ чрѣзъ закона за учрѣдението на това дружество. Защото, една стотинка повече субсидия ако се дава, то е беззаконие; а вие знаете, че азъ съмъ тукъ, въ туй Събрание, отъ първитѣ, които възставатъ противъ всѣко най-малко беззаконие. Ето единъ примѣръ. Тая 1902 година, на 31 юлий или на 1 августъ — не помня добръ, — когато прѣзъ деня азъ тукъ, въ Народното Събрание, си взехъ въ джеба отъ касата на Събранието 40 л., за да се върна въ града, съ мене наедно се върна още единъ народенъ прѣдставителъ, който сжщо е взелъ въ джеба си 40 л., а тѣзи пари сж останали въ джеба му: не плати нищо вечерята, както азъ, на касата на българскитѣ желѣзници, за да се върне, като мене, въ Варна. (В. Димитровъ: Кажете му името! Кажете: Георги Пасаровъ!) Негова милостъ какво направи? — това азъ го научихъ въ присѣдствието на други народни прѣдставители, струва ми се, г. Лазаръ Дукровъ бѣше тамъ, дѣдо Христо отъ нашата околия и още единъ депутатъ — Георги Константиновъ Палата. Мина контролорѣтъ, който прѣглежда билетитѣ, азъ си дадохъ билета да го продупчи, а онзи господинъ, нашъ колега, намѣсто да даде билета си, дава едно свидѣтелство. (Гласове: Кой е?) Ще му кажа името. Дава едно свидѣтелство и г. контролорѣтъ казва: г-нъ Пасаровъ! (Смѣхъ. — Гласове: А а а! — В. Димитровъ: Защото той е избранъ по заповѣдъ, по телефона!) Не трѣбвало ли такава гербова марка? Азъ питамъ г. Пасарова — съжالياвамъ, че не е тукъ, може да се повѣрна единъ денъ въ видъ на запитване по тая работа, — какъ да си обясня, г-нъ Пасаровъ, какъ да разбира по-добръ закона онзи началникъ на учрѣдението, който ви е далъ това свидѣтелство, отколкото негова милостъ, който сега отиде въ другитѣ вагони — чиновникътъ по желѣзницата? Туй за мене не е понятно. — Моля, г-нъ Мирски, азъ да Ви обясня, и ми обяснява г. Пасаровъ. Азъ, каза, въ присѣдствие и на единъ варненски търговецъ, Никола Дафиновъ — който пътуваше съ насъ въ сжщия вагонъ, — азъ си имамъ абонаментна карта, защото пътувамъ често, и не съмъ още турилъ портрета си на картата, взехъ си свидѣтелство за моята идентичностъ, че азъ съмъ Георги Пасаровъ. Туй свидѣтелство за туй било. Слѣдъ малко, минава

отново онзи чиновникъ, когато г. Пасаровъ бѣше въ друга кабина; азъ полюбопитствувахъ и, въ при-
сѣдствието на горѣпоименованитѣ господа, трима
депутати и единъ търговецъ, попитахъ: какво
бѣше онова свидѣтелство? То, каже, бѣше свидѣ-
телство отъ българското търговско параходно дру-
жество. А, така ли е работата, казахъ азъ прѣдъ
господата. Значи онова рѣшение, което бѣше взело
общото събрание на българското търговско пара-
ходно дружество по мое прѣдложение, е измѣнено
отъ сегашния правителственъ делегатъ Найдень
Николаевъ, именно да не се гледа за минали
пѣтувания, т. е. да не се издаватъ свидѣтелства
отъ дирекцията на дружеството на членоветѣ отъ
управителния съвѣтъ, за безплатни пѣтувания на
гърба на държавата, освѣнъ когато тѣ се коман-
дироваха по нѣкоя дружествена работа въ София,
само тогачъ да пѣтуватъ даромъ, както и чинов-
ницитѣ отъ желѣзницата пѣтували било съ пара-
ходитѣ ни отъ Варна, било отъ Бургасъ — това
мое прѣдложение не се взело въ внимание. Моето
прѣдложение бѣше: никакви безплатни пѣтувания
да нѣма, защото могатъ да ставатъ злоупотрѣбления;
както изложихъ, видоизмѣни се моето прѣдложение.
Азъ бѣхъ прѣдложилъ да се види, колко души
съвѣтници сж пѣтували по свои си работи даромъ
и да се събератъ отъ тѣхъ такситѣ, било за ка-
сата държавна, било за касата на дружеството.
Акционерното събрание рѣши, щото, само когато
пѣтува единъ членъ отъ управителния съвѣтъ по
служебни дружествени работи, да му издадатъ сви-
дѣтелство, за да пѣтува даромъ. Г-нъ Пасаровъ
на 31 юлий или 1 августъ отъ София по друже-
ствени работи не пѣтуваше, а се връщаше въ
Варна като депутатъ. Така се допълва субсидията
на дружеството, или, по-право, възнаграждението
на служащитѣ въ дружеството. Г-нъ Пасаровъ е
днесъ членъ въ управителния съвѣтъ на друже-
ството. Азъ моля г. Министра на Финанситѣ да
заинтересува своя колега отъ Министерството на
Обществениятъ Сгради, да се изпита тая работа и
тѣзи 40 л. да се върнатъ на хазната, защото г. Па-
саровъ, както казахъ, пѣтуваше като народенъ
прѣдставителъ, а той се прѣдставяше, че пѣтува
по работи на дружеството. Тѣзи 40 л. отъ името
на българския народъ, макаръ че е малка сумата,
искамъ да влѣзатъ въ държавното съкровище, и
ако не ми се заяви своеврѣменно отъ министер-
ската маса, че сж влѣзли, ще трѣбва да направя
запитване и ще искамъ пълно разслѣждане на тоя
и други такива случаи. Ние не трѣбва такива ра-
боти да търпимъ; ние трѣбва да гонимъ и най-
малкиятъ беззакония, и най-много ние, народнитѣ
прѣдставители.

М. Такевъ: Г-да прѣдставители! Всѣка година
ние гласуваме извѣстна субсидия, която съставлява
9% отъ капитала на дружеството, а г. Мирски
каза, че фактически даже $\frac{1}{3}$ отъ капитала на
дружеството принадлежи на правителството, но ни-

когажъ, откакъ азъ съмъ народенъ прѣдставителъ,
още отъ 1894 г., не съмъ видѣлъ да ни се прѣд-
стави една равностѣтка за дѣятелността на това
дружество. Искате да гласуваме по 150—200.000 л.
и при тѣзи циркулиращи слухове, че дружеството
отивало много злѣ, че ставали разни партизански
игри, че се облагодѣтелствували разни приятели
на това дружество да пѣтуватъ безплатно и по
желѣзници, и по параходи, и, при всичко това,
намъ никога не е дадена възможность да видимъ
къдѣ и какъ отиватъ тѣзи пари. Сега не може
да не гласуваме сумата, но ще моля г. министра
въ едно най-непродължително врѣме да ни раздаде
баланса за дѣятелността на това дружество прѣзъ
тая година. (Министрътъ М. Сарафовъ: Нали
се публикува всѣка година?) Прави се публикация
въ „Държавенъ Вѣстникъ“, вѣрно е; но много
работи се публикуватъ въ „Държавенъ Вѣстникъ“,
които за насъ, народнитѣ прѣдставители, трѣбва
специално да ни се раздадатъ. И ако видимъ, че
дѣйствително тази субсидия, която даваме, отива
безцѣлно, ще направимъ законодателно прѣдло-
жение, да отнемемъ тази тежестъ отъ държавата;
ако видимъ, че е полезна, ще продължаваме да я
даваме и занаяпрѣдъ. Но въ всѣки случай, дайте
ни възможность съ знание на нѣщата да гласу-
ваме вашитѣ кредити.

В. Димитровъ: Имамъ да допълня г. Такева
въ тази смисълъ. Доколкото ми е извѣстно, г. Ми-
нистрѣтъ на Финанситѣ приглежава два или три
обстоятелствени рапорта отъ правителствения де-
легатъ за миналото, настоящето и бждѣщето на
казаното дружество. Въ тии рапорти обстоятел-
ствено се описватъ недѣжитѣ и всичко онова, което
става въ kazanoto дружество. Желателно би било,
когато г. министрътъ иска да му се вотира тази
субсидия отъ 135.000 л. и друга отъ 50.000 л.,
да освѣтли подробно народното прѣдставителство,
първо, какъ се управлява това дружество, какви
результати дава то и на какви недостатѣци е ука-
залъ правителствениятъ делегатъ въ своитѣ ра-
порти; защо освѣнъ това правителствениятъ деле-
гатъ твърди въ своитѣ рапорти, че причината за
да не напѣдѣва това дружество е партизанството
и намѣсата на държавата съ своитѣ акции, отъ
една страна; отъ друга страна, въ казанитѣ ра-
порти има подчертано отъ г. делегата, че търгов-
цитѣ-акционери искатъ, дѣйствително, да скжсатъ
единъ пътъ завинаги съ държавата, т. е. или дър-
жавата да поеме върху си това параходно друже-
ство и да развърже рѣцѣтъ на търговцитѣ да при-
бератъ капиталитѣ си и да ги пласиратъ другадѣ,
или държавата да оттегли капиталитѣ си, а тѣ да
станатъ господари на дружеството и да го управля-
ватъ не по заповѣди свие, да не имъ се мѣси
никакъвъ делегатъ тамъ, който да ги надвива съ
правителствениятъ акции и сжщеврѣменно да не
имъ натрапва хора въ управителния съвѣтъ, които
вършатъ такива безобразия, за които ви говори

г. Мирски. Ето защо моля г. министра, да ни освѣтли по-подробно за ония рапорти, или за съдържанието на ония рапорти, които той е получилъ отъ своя правителственъ делегатъ, прѣди народното прѣдставителство да гласува субсидията.

Министъръ М. Сарафовъ: Параходното дружество съществува на основание единъ законъ и този законъ задължава държавата да дава субсидия. (В. Димитровъ: Туй го знаемъ.) И ако нѣмаше такъвъ законъ, за да съществува едно наше параходно дружество по Черно море, пакъ трѣбваше да се даде субсидия, защото иначе не може да живѣе. У г. г. акционеритѣ да съществува мисълъ да се оттегли държавата, или да изпудятъ държавата оттамъ, или да си взематъ своитѣ капитали, не ми се вѣрва: рапортиѣ на правителствения делегатъ не говорятъ такова нѣщо. Наопаки, общото събрание на акционеритѣ, което стана тази година, рѣши да продължи дружеството дѣйността си и да купятъ и трети параходъ, защото намѣриха, че отъ досегашнитѣ единиятъ параходъ не е годенъ и въобще двата парахода не сж достатъчни, за да може да се развиятъ ония търговски сношения, които сж въ интересъ на туй дружество. Дружеството би желало, и намира че много полезно би било, ако може да отвори една линия съ гръцкитѣ острови, съ Пирей, въобще съ Гърция. Вербата, която се е водила отъ нѣколко врѣме между нашето дружество и чуждестраннитѣ дружества и резултатъ отъ която е било да се намали навлото до минималнитѣ граници на нашитѣ продукти, които се изнасятъ — главно брашна и живъ добитѣкъ — тѣзи намаления сж ползата, която държавата получава срѣщу субсидията, която дава всѣка година. Общото събрание тази година рѣши, да се опита да продаде единъ отъ параходитѣ, а независимо отъ това, съ капитала, който се държи въ Българската Народна Банка, да купи и трети параходъ. Като министъръ на Финанситѣ, азъ намѣрихъ, намирамъ, че това е въ интересъ на държавата и на дружеството, та дадохъ съгласието си, и вѣрно е, че двама делегати се намиратъ въ Англия за да купятъ единъ параходъ.

Л. Дуковъ: Азъ, разбира се, нѣма какво да говоря по субсидията. Само единъ случай ще забѣлѣжа, че прѣди да бѣше направена централната линия, пътувахме пакъ за тукъ прѣзъ Бургазъ... Отъ Варна когато трѣгнахме, отидохме за да ни изрѣкатъ билети, но каза ни се, че ще ни се дадатъ билетитѣ тамъ. Отидохме въ парахода и сбѣгнахме. Питахме: кога ще ни издадатъ билети, и тѣ ни казаха: ще ви издадемъ и, като щѣхме да слѣземъ на Бургазъ, събраха паритѣ, а не ни дадоха билети. Излѣзохме навънъ и казахме на агента; той се почуди, взема бѣлѣжка, и доднесъ какво стана — не зная. (К. Мирски: Кажете, кога бѣше това?) Положително съ дата не мога да кажа: прѣди да се отвори централната линия. Та прѣд-

полагамъ, че ако това стана съ насъ, то може да стане и съ много други. Само туй искамъ да напомня на г. министра, за да вземе мѣрки да прѣстанатъ тия злоупотребления.

Министъръ М. Сарафовъ: Продължавамъ, г-да прѣдставители, понеже това, което каза г. Дуковъ, нѣма нищо общо съ работата, за която азъ говорѣхъ. Г-да акционеритѣ на дружеството се събиратъ малко въ цѣната, която даватъ. Дали ще се спогодятъ, или не — не зная. На всѣки начинъ разликата е около 2.000 лири стерлинги за купуването на парахода. Азъ вѣрвамъ, че г. г. акционеритѣ ще обмислятъ добръ работата и ще направятъ това, което е съгласно съ тѣхнитѣ интереси. Обаче, азъ съмъ на мнѣние, че дружеството трѣбва да направи това, ще трѣбва да купи тоя параходъ, защото резултатѣ отъ операциитѣ тази година не е удовлетворителенъ. Ланската година дружеството даде единъ приходъ и горѣдѣлу сумата, която се прѣдвидѣ въ нашия приходенъ бюджетъ, 20.000 л., се прибѣра — 19 л. и нѣщо дадоха на акция, — по тази година, споредъ рапорта на правителствения делегатъ, работитѣ на дружеството не вървятъ добръ: дружеството не е имало работа прѣзъ първитѣ мѣсеци, нѣмало е износъ и единичката тѣхна надежда, за да се покрие загубата, оставаше на приходитѣ прѣзъ мѣсецитѣ поемврий и декемврий. Дали ще се осъществи това, не мога да ви кажа.

Направи се упрекъ, че по телефона правителството е казвало кого да избератъ въ управителния съвѣтъ. Естествено е, че е моя длъжностъ да се грижа, да мисля кой ще се избере въ управителния съвѣтъ и кой не. Държавата е единъ отъ най-големитѣ акционери и като всѣки акционеръ трѣбва да знае кой ще се избере и кой не; трѣбва да се грижи да се избератъ въ управителния съвѣтъ хора, които мисли, че ще записаватъ интереситѣ на държавата, както и интереситѣ на акционеритѣ въобще.

В. Димитровъ: Една бѣлѣжка. Кога избрахте правителствения делегатъ, имаше ли довѣрие въ него?

Министъръ М. Сарафовъ: Да.

В. Димитровъ: Каза ли Ви той, или не, че подобни хора не могатъ да се избиратъ?

Министъръ М. Сарафовъ: Не е истина!

В. Димитровъ: Какъ да не е истина?

Министъръ М. Сарафовъ: Не е истина!

В. Димитровъ: Това е истина!

Министъръ М. Сарафовъ: Не е истина, защото самиятъ правителственъ делегатъ е назначенъ по телефона.

В. Димитровъ: По заповѣдь на Петра Станчевъ назначавате управителния съвѣтъ.

Министъръ М. Сарафовъ: Това не е вѣрно. Азъ познавамъ толкова добри търговци въ Варна, колкото другъ не може да ги познава; събрахъ свѣдѣния и тогава дадохъ наставление на г. правителствения делегатъ какъ да гласува. Политическо партизанство не е играло роль въ моитѣ рѣшения, а интереса на дружеството. Доказателството е, че управителниятъ съвѣтъ сега не е отъ наши партизани, както може да знае г. Мирски, а сж избрани измежду най-почтенитѣ търговци. Самиятъ нашъ делегатъ не е отъ нашитѣ приятели. (В. Димитровъ: Не е тамъ въпросътъ, г-нъ министре!) Вие се впускате въ такива работи, които не сж тугъ предметъ на разискване.

Г-да прѣдставители! Длъжностъ е на Министра на Финанситѣ да се грижи въ управителния съвѣтъ да има дѣйствително хора, които могатъ да вършатъ работа. Ако има нѣщо, отъ което да е страдало дружеството, то е страдало отъ недоразумѣния, отъ лични капризи и дертове. Имало е единъ членъ, който е билъ често пѣти въ управителния съвѣтъ, и сегашниятъ правителственъ делегатъ, и всички акционери сж казвали, че той е нещастieto на това дружество. Г-да народни прѣдставители! Това се отнася по отношение състава на управителния съвѣтъ.

Относително бѣлѣжката на г. Такева, неговото искане е право. Не дружественитѣ дѣла, а балансътъ и отчетитѣ на дружеството — тѣ сж публични, тѣ сж достояние на цѣлия свѣтъ: публикуватъ се въ „Държавенъ Вѣстникъ“. Азъ не съмъ противъ това, да се събератъ всички отчети на дружеството и всички баланси и въ едно отъ идущитѣ засѣдания да ви ги прѣдставя. (К. Мирски: Ще бжде добръ.) Азъ моля засега г. г. народнитѣ прѣдставители да гласуватъ сумата, както се прѣдвижда въ бюджетопроекта, и да пожелаемъ наопаки едно по-добро и по-бързо развитие на това дружество.

Ю. Теодоровъ: Г-да народни прѣдставители! Отъ самото начало азъ знаа, че нѣмаше достойни хора, които да управляватъ това параходно дружество, и тѣ се промѣниха. Тѣ гледаха по-много кефа си и еждѣ има хубавъ пелинъ, а пъкъ тази е комерческа работа: трѣбва да отидатъ да търсятъ клиенти, да правятъ рефакции, да гледатъ да намиратъ мюшери. Надѣвамъ се, че това като се промѣни, ще трѣгне работата по-добре, но, за жалостъ, тукъ дѣдо Лазаръ казва, че събирали пари, а не давали билети. Заради това правителството, като най-голямъ акционеръ и най-много загрижено за успѣха на дружеството, а сѣщо така съ съгласието на акционеритѣ би трѣбвало да избира подобри хора, да не злоупотрѣбаватъ съ сумитѣ. Защото помощта, субсидията, която дава правителството — мисли, че е 9%, — е субсидия таквазъ, каквато никждѣ нѣма по свѣта. Субсидиятъ въ дру-

гитѣ държави сж: 2% на французкитѣ параходи, които ходятъ по Южна-Америка и Австралия, а на Руското параходно дружество е по 4%. 9% нѣма никждѣ. Тукъ е 9%, понеже лихвитѣ били по-скѣпи. Тѣзи приятели като мислятъ, че капиталитѣ имъ сж малко-много гарантирани, правителството като имъ дава субсидия, каратъ я малко по-нашироко. Азъ мисля, че трѣбва да се взематъ мѣрки, щото параходното дружество да даде полза и, когато изтече срокътъ на договора, да се намали субсидията или да се прѣмахне. И сега, като отиватъ делегати да купуватъ параходъ, трѣбва да имъ се обърне вниманието да купятъ по-хубавъ параходъ, защото първиятъ параходъ е билъ стара система, парата му е излизала наведнажъ, когато въ днешнитѣ машини три пѣти обикаля парата и три пѣти по-малко кюмюръ се харчи. Тия работи г. министърътъ трѣбва да имъ напомни, а и тѣ сами знаятъ недостатъка, но да избѣгватъ да не ставатъ тия работи. Слѣдъ като изтече срокътъ на договора, субсидията да се намали, защото 9% е извънредно голѣма.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 3, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава II.

Погашение на държавнитѣ дългове.

§ 4. За дълга на бившата Източна-Румелия къмъ Високата порта — врѣмenni 500.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 4, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 5. За 6%-овия държавенъ заемъ отъ 1888 г. — 1.054.500 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 5, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 6. За 6%-овия държавенъ ипотекаренъ заемъ отъ 1889 г. — 655.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 6, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 7. За 6%-овия държавенъ ипотекаренъ заемъ отъ 1892 г. — 2.275.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 7, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 8. За българския 5%-овъ заемъ въ злато отъ 1902 г. — 245.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 8, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 9. За
изплащане остатъка отъ стойността на пушкитѣ,
купени въ Русия прѣзъ 1880, 1881 и 1886 г.—врѣ-
менни 306.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 9, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава III.

Лихви по държавнитѣ дългове.

§ 10. За 6%-овия държавенъ заемъ отъ 1888 г.—
2.219.805 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 10, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 11. За
6%-овия държавенъ ипотекаренъ заемъ отъ 1889 г.—
1.443.450 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 11, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 12. За
6%-овия държавенъ ипотекаренъ заемъ отъ 1892 г.—
6.640.305 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 12, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 13. За
5%-овия български заемъ въ злато отъ 1902 г.—
5.300.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 13, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 14. Лихви
4% върху заема отъ 1.200.000 л., които Българската
Народна Банка отпусна на котлени подъ гаранция
на държавното съкровище — врѣменни 48.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 14, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава IV.

Комисиона и др. разноси по държавнитѣ
дългове.

§ 15. За комисиона $\frac{1}{8}\%$ и $\frac{1}{4}\%$ върху сумитѣ,
които ще се платятъ срѣщу купони и облигации

на държавнитѣ заеми отъ 1888, 1889, 1892 и 1902 г.,
и за разноси по сжцитѣ заеми — 165.614 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 15, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 16. За
разница отъ курса, комисиона по прѣвеждането въ
странство суми и други разноси по държавнитѣ
дългове — 56.500 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 16, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 17. За
службата на бандеролитѣ, съгласно чл. 34 на до-
говора за заема отъ 1902 г.—75.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 17, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава V.

§ 18. За лихва по текуща смѣтка на Българ-
ската Народна Банка, сжщо и по други държавни
краткосрочни дългове прѣзъ 1903 г. — врѣменни
400.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 18, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.)
Народното Събрание приема.

Министъръ М. Сарафовъ: Считаамъ за нужно
да обясня на г. г. пароднитѣ прѣдставители
това перо. Въ чл. 3 на законопроекта за приходи-
разходния бюджетъ на Княжеството изисквамъ раз-
рѣшение отъ народното прѣдставителство да ми
даде правото да мога въ течение на годината да
издамъ съкровищни бонове за сума 8.000.000 л.,
съ максимална лихва 7% годишно. Тия съкро-
вищни бонове, загатна се завчера въ общитѣ де-
бати, които станаха, че съставлявали прикритъ
заемъ за правителството. Това, г-да прѣдставители,
не влиза въ моитѣ възгледи. Съкровищнитѣ бонове,
за които моля разрѣшение отъ Народното Събрание,
се отнасятъ чисто и просто само за съкровищни
операции. Тѣ ще послужатъ на Министра на Фи-
нанситѣ въ врѣме, ако наличността на държавното
съкровище не позволява да се посрѣщнатъ нѣкои
бързи държавни разходи, да намѣри срѣдства чрѣзъ
приврѣмененъ заемъ или чрѣзъ съкровищни бо-
нове, за да може да посрѣщне тия свои нужди и
да ги плати въ кратко врѣме, както се плащатъ
обикновено съкровищнитѣ бонове — въ 1, 2, 3 мѣ-
сеца. На всѣки начинъ, тѣзи съкровищни бонове
трѣбва да се изплатятъ отъ приходитѣ на текущия
бюджетъ — за 1903 г. Азъ не искамъ да се пол-

зувамъ отъ закона за съкровищнитѣ бонове отъ 1899 г., защото и не мога да се ползувамъ. Тоя законъ бѣше направенъ за специална една цѣль. Той бѣше направенъ, именно, за да улесни правителството тогава да направи единъ дългосроченъ заемъ подъ закрилата на съкровищни бонове, а въ сѣщностъ да направи единъ заемъ, както всички други заеми, защото законътъ за съкровищнитѣ бонове дава право на правителството да издава съкровищни бонове подъ *al pari*, подъ номиналната имъ стойностъ за по-дълги години, и да дава специална гаранция за тѣзи съкровищни бонове. Ползуването отъ този законъ бихъ желалъ да се прѣкрати чрѣзъ вотиране на чл. 3 отъ закона за бюджета, да се знае, че Министерътъ на Финанситѣ прѣзъ 1903 г. нѣма да се ползува отъ оня законъ, а ще се ползува само отъ този чл. 3 на закона за бюджета. Азъ фиксирамъ максимума на лихвитѣ 7%, за да може, въ случай на нужда, ако не може да намѣри министърътъ — ако не бѣда азъ, който бѣде на мое мѣсто, — ако не намѣри, казвамъ, министърътъ да илацира съкровищнитѣ бонове съ 4½% или 5%, както азъ прѣдполагамъ че може да се намѣри — разбира се не тукъ въ страната, — ако не може това да постигне, да прибѣгне къмъ Българската Народна Банка и да продължи отворената текуща смѣтка, която сѣществува отъ години и за която досега не се е говорило въ Народното Събрание, съ изключение прѣзъ ланската сесия. Сумата, слѣдователно, отъ 400.000 л., която е прѣдвидена въ § 18, се отнася, именно, било за съкровищни бонове, които би издалъ министърътъ съ кратъкъ срокъ *al pari*, съ максимална лихва 7% годишно, било ако не намѣри възможностъ да си послужи съ съкровищни бонове, ще има текуща лихвена смѣтка въ Българската Народна Банка и отъ оня параграфъ да покрие лихвитѣ, които трѣбва да се плащатъ.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които приематъ § 18, както се прочете, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 19. Ажио по изплащането държавнитѣ дългове — врѣмenni 300.000 л.“

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които приематъ § 19, както се прочете, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 20. За изплащане стари дългове 1) — 237.582 л.“

1) Закъснѣла частъ отъ субсидията, дължима на Българското търговско параходно дружество, смѣтана по 9% върху капитала отъ 1.468.800 л. за 10 мѣсеца и 16 дена 116.035.20 л.

Дадени погрѣшно за парахода „Ели“ 9.000=107.035.20

На Banque Internationale de Paris, за доизплащане лихвитѣ върху аванса 7.000.000 л. за миналата 1901 г. 6.806—

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които приематъ § 20, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: Не се прѣдвигатъ сумитѣ по § 4, 19, 20 и 21 за миналата 1902 г. — 9.387.288 л.

А всичко по държавнитѣ дългове за 1903 г. 26.397.252 л.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които приематъ цѣлата сума по бюджета за държавнитѣ дългове 26.322.252 л., да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Има думата г. Драганъ Цанковъ.

Д. Цанковъ: Г-да народни прѣдставители! Сега ще ви раздадемъ картитѣ, за да ви пуснатъ на перона, защото иначе нѣма да ви пуснатъ. Моля ви се само, като вземате картитѣ, да вземате по една, защото, който вземе двѣ карти, че да даде другиму, нѣма да бѣде пуснатъ. Да се не сѣрди. (М. Такевъ: Каква форма?) Съ форма каквато щете; нѣма тамъ форма, нѣма нищо. Ако нѣкой депутатъ желае да вземе нѣкой приятелъ съ себе си, нѣма да се пусне приятелътъ му. Това да го знаете и да се не сѣрдите сетнѣ. Роднини-мроднини нѣма. (Смѣхъ.) Тамъ на картата е написано: „народенъ прѣдставител“. Ако дадете на нѣкой да се прѣдстави и видятъ, че е писано „народенъ прѣдставител“, ще бѣде изпѣденъ. (М. Такевъ: Ами фамилиарно?) Фамилия-мамия нѣма. (Смѣхъ.)

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Слѣдва дневниятъ редъ — бюджетътъ на Върховната Смѣтна Палата.

Г-нъ докладчикътъ има думата.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: Г-да народни прѣдставители! . . .

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Има думата г. Юрданъ Теодоровъ.

Ю. Теодоровъ: Одевъ г. Министерътъ на Финанситѣ направи едно прѣдложение за 8.000.000 л. съкровищни бонове, които ще му трѣбватъ. Това приемамъ. Но понеже каза, че нѣма да се ползува отъ закона за съкровищнитѣ бонове, издаденъ отъ г. Тенева, който не стои на добри основи, като допуца дългосрочни заеми и послѣ съ гаранция и емисия, затуй моля г. Министра на Финанситѣ да внесе прѣдложението, за да се унищожи този законъ.

За право пазене акциитѣ отъ параходното дружество, отъ 4/III 1901—31/XII 1902 г.	240—
На Лендербапкъ въ Виена разпоскитѣ, послѣдвали по отпечатването на купонитѣ листове по заема отъ 1892 г.	18.500—
Разница отъ курса и комисиона по прѣвеждане въ странство суми по държавнитѣ дългове за 1902 г.	110.000—
Всичко	237.581.20

Министър М. Сарафовъ: Азъ готвя законъ въобще за съкровищнитѣ бонове, и ще го внесе.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Слѣдвайте, г-нъ докладчикъ!

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Върховна Сметна Палата.

Глава I.

§ 1. Разходъ за личния съставъ.

1 прѣдседателъ	7.200 л.
6 съвѣтници	по 5.160=30.960 „
1 секретаръ	3.600 „
2 подсекретари	по 2.520= 5.040 „
8 докладчици I степенъ	3.000=24.000 „
10 „ II „	2.520=25.200 „
11 „ III „	2.220=24.420 „
4 книговодители	2.100= 8.400 „
1 архиваръ	2.520 „
1 I помощникъ на архиваря	1.800 „
1 II „ „	1.200 „
1 регистраторъ	2.100 „
1 помощникъ на регистратора	1.620 „
За писари и разсилни	14.640 „
5 врѣмenni докладчици	по 2.220=11.100 „

Н. Гимиджийски: Г-да народни прѣдставители! Въ закона за Върховната Сметна Палата, § 2, е казано, че докладчицитѣ сж три разреда, и опрѣдѣля и числото имъ отъ всѣка степенъ по колко души, а именно по 6 души отъ всѣка степенъ. Въ гл. I отъ разгледвания сега бюджетопроектъ стоятъ сега докладчици 8 отъ първа степенъ, отъ втора степенъ 10 и отъ трета степенъ 11. Нѣма съмнѣние, че прѣдвиждането на по-голямъ количество докладчици въ Сметната Палата отъ ония, които сж прѣдвидени въ самия законъ, е за това, че нуждата го изисква. По поводъ на това, азъ бихъ молилъ г. Министра на Финанситѣ да каже: счита ли, че това число докладчици, които се прѣдвиждатъ въ бюджетопроекта, макаръ че не е съобразно съ закона, счита ли ги достатъчни, за да могатъ да разгледатъ отчетитѣ на всички отчетници, защото азъ зная, че има отъ 1884 г. още отчети непрѣгледани? Единъ отъ отчетниците прѣзъ 1884 г. съмъ и азъ, и до това врѣме не съмъ се удостоилъ съ никакво прѣглеждане на отчета ми отъ Върховната Сметна Палата. Не намира ли, по поводъ на това, г. Министрътъ на Финанситѣ за нужно, щото или да внесе измѣнение на закона, или да увеличи повече числото на докладчицитѣ въ Сметната Палата, за да би могло това да бжде съ врѣме разгледано? Знаете какво е положението на всѣки отчетникъ да чака 18 години. Въ закона за митницитѣ е казано, че отчетникътъ, слѣдъ като бжде обявенъ за неиздѣлженъ, има право да се обърне да търси отъ ония, отъ които не е довзето извѣстно право или

берии, има право да се обърне да ги потърси по законенъ редъ. При такова положение възможно ли е да се обърне отчетникътъ слѣдъ 20 години да търси едно лице въ Източна-България, друго — въ Сѣверна-България, или пъкъ трето лице, което е отишло въ Турция? Тѣй щото, или законътъ за Върховната Сметна Палата да бжде измѣненъ въ смисълъ, щото по съ врѣме да бждатъ разгледани отчетитѣ, или пъкъ, ако това той не счита за нужно, тогава, както си е позволилъ да увеличава числото на докладчицитѣ по бюджетопроекта, да вземе мѣрки поне за идущата година, въ слѣдующия бюджетъ, да се увеличи числото на докладчицитѣ, за да може да се свърши това нѣщо съ врѣме. Инакъ, това е мжчително положение за всѣки отчетникъ и ще продължаваме да имаме въ Народното Събрание въ такива случаи просби отъ разни отчетници, или отъ сѣмейства на отчетници слѣдъ тѣхната смъртъ, за да искатъ опрощаване на извѣстни суми, които сж признати за неиздѣлжени. А доказателства на това имаме, тѣй като въ прошетарната комисиия сж постѣпили много прошения, часть отъ които сж изпратени даже на г. Министра на Финанситѣ, за да си даде мнѣнието за опрощаването или неопрощаването на тия суми, когато се явяватъ като не събираеми. Другъ е въпросътъ, ако отчетитѣ съ врѣме би могли да бждатъ разгледани отъ Върховната Сметна Палата: тогава и отчетникътъ щѣше да потърси да си вземе нестѣранитѣ берии отъ този, отъ когото е произлѣзло това нестѣране.

Така щото, азъ не правя никакво прѣдложение по тоя параграфъ, но бихъ молилъ г. Министра на Финанситѣ да се изкаже, какво мисли въобще за подобрене положението въ Върховната Сметна Палата въ това отношение.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-да народни прѣдставители! Съжалявамъ и азъ, че Върховната Сметна Палата е закъснѣла въ прѣглеждането на сметнитѣ си. Че съзнавамъ това зло, доказателство е, че ви прѣдставямъ единъ бюджетъ, който уголѣмява числото на съвѣтницитѣ съ единъ, (Н. Гимиджийски: По закона, 6.) и уголѣмявамъ съ единъ подсекретаръ и 10 докладчици. Споредъ размѣнитѣ мисли помежду Сметната Палата и мене оказва се, че съ този персоналъ ще може да се помогне доста много на нѣкои закъснѣли отчети.

Относително закона за Върховната Сметна Палата, пѣлиятъ този законъ има нужда вече отъ едно прѣглеждане. Така щото, г. Гимиджийски да не настоява сега да направимъ това нѣщо, (Н. Гимиджийски: Азъ не настоявамъ, а само обръщамъ вниманието Ви.) но да остане да се внесе пѣлото това прѣглеждане на закона въ едно по-късо врѣме.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Които приематъ § 1, моля да си вдигнатъ ржката. (Волпишество.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава II.

Веществени разходи.

§ 2. Писмени принадлежности и други канцеларски разходи — 2.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 2, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшин-
ство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 3. За
отпечатване годишния докладъ, бланки за постанов-
ления и др. — 3.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 3, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшин-
ство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 4. За
отопление и освѣтление, 1.800 л. постоянни и
400 л. врѣмenni — всичко 2.200 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 4, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшин-
ство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 5. За
наемъ помѣщение — 16.400 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 5, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшин-
ство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 6. За
купуване и поправка мобили — 500 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 6, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшин-
ство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 7. За
облѣкло на разсилнитѣ и прѣносвачитѣ — 850 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които прие-
матъ § 8, моля да си вдигнатъ ржката. (Болшин-
ство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „Всичко по
бюджета на Върховната Сметна Палата 188.750 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Който приема
разходитѣ по Върховната Сметна Палата, както ги
прочете г. докладчикътъ, да си вдигне ржката.
(Болшинство.) Народното Събрание приема.

Ю. Теодоровъ: Г-да! Сега ние като приехме
бюджета за Сметната Палата, виждате, че се плаща
16.000 л. наемъ. То е твърдѣ голѣмъ наемъ за
едно старо и не добро здание. Наистина, азъ знамъ,
че наемътъ е утвърденъ, но друго ще говоря, г-нъ
министре. Азъ искамъ да кажа, че тукъ прѣди

нѣколко врѣме, въ врѣме на народняшкото прави-
телство, имаше единъ проектъ да се направятъ
държавни здания, да се дадатъ на концесия; съ-
тѣзи тежки наеми, които плаща правителството,
въ разстояние на 20 или 25 години да се изплатятъ
и да останатъ държавни. Азъ мисля, че е наста-
нало врѣме да почнемъ да правимъ здания за
правителствени учрѣждения; да се дадатъ на кон-
цесия, и отъ сѣщитѣ наеми, които плащаме, азъ
мисля полка-лека да останатъ тия здания на прави-
телството. Ето напр., градскиятъ съвѣтъ, дѣто сж
захванати основитѣ му, които не даватъ никаква
производителностъ, и дѣто не може да го направи
и градскиятъ съвѣтъ, тамъ ще трѣбва да се
направи едно държавно здание. Говорихме съ
архитектъ Лазарова и той каза да се направи
тамъ съдебната палата, да се утилизиратъ тѣзи
работи, да може и градскиятъ съвѣтъ да се отърве
отъ дългове, и правителството да се снабди полка-
лека съ държавни здания. Тия мѣста, дѣто сж задъ
Народното Събрание, ще може да се утилизиратъ,
и зарадъ туй врѣме е вече да се помисли за тази
работа. Ето за тоя наемъ нѣма да плащаме
16.000 л. и съ врѣме тия пари ще си останатъ
на държавата.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-да на-
родни прѣдставители! Понеже управляющиятъ Ми-
нистерството на Търговията и Земледѣлието го нѣма
тукъ, и, за да не губимъ врѣме, ще слѣдваме трета
точка отъ дневния редъ—докладване бюджетопроекта
за разходитѣ по Върховното правителство.

Моля г. докладчика да го докладва.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Върховно правителство.

Глава I.

§ 1. Цивилната листа на Негово Царско Висо-
чество Българскиятъ Князь — 1.000.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Който приема
§ 1, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Народното
Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава II.

§ 2. За канцеларията на Негово Царско Височе-
ство, за пътешествия, командировки, телеграми, ото-
пление и освѣтление дворцитѣ и поправки мобили —
300.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Който приема
§ 2, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Народното
Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 3. За
купуване на ордени — 80.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Който приема § 3, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава III.

Народно Събрание.

§ 4. а) Пжтни пари на народнитѣ прѣдставители — 30.000 л.

б) Дневни на сжщитѣ (по 20 л. на день) — 500.000 л.

в) Дневни пари на държавнитѣ обвинители по сжденето на бившитѣ министри отъ кабинета на Т. Иванчовъ — 4.500 л.

г) Прѣдставители на прѣдседателя 2.400 л. и на двама подпрѣдседатели по 1.200 = 2.400 л.

д) За канцеларски разноски на Събранието и канцеларията при него, за купуване пишущи машини, за отопление, освѣтление (електрическо и газово), мобилировка, пощенски разноски, за експедиране дневници и други книжа и за абонаментъ на два телефонни поста — 10.000 л.

е) За печатане, изработване и корегирание стенографическитѣ дневници — 45.000 л.

ж) За абониране вѣстници, периодически списания и купуване разни съчинения, за подвързване книги и за транспортъ на доставени книги — 3.000 л.

з) За облъкло на разсилнитѣ — 1.500 л.

и) Непрѣдвидени разноски (помощъ на заболяли при Народното Събрание чиновници и др.) — 600 л.“

Ю. Теодоровъ: По буква б, дѣто е казано „дневни за народнитѣ прѣдставители (по 20 л. на день)“, думитѣ въ скоби „по 20 л. на день“, да се затриятъ, защото има внесено прѣдложение да стане по 15 л. и по 10 л. за Софийскитѣ народни прѣдставители, — не знаемъ какъ ще се приеме, — и постѣ има друго прѣдложение, да се прѣдвиди годишно извѣстна сума на народнитѣ прѣдставители, за да не ни обвиняватъ, че продължаваме сесията. Затова азъ прѣдлагамъ, думитѣ въ скоби „по 20 л. на день“ да се затриятъ.

Второ, буква в, „дневни пари за държавнитѣ обвинители по сжденето на бившитѣ министри отъ кабинета на Т. Иванчовъ“ — до кога ще продължава това обвинение и до кога ще се плащатъ тия дневни пари на държавнитѣ обвинители. Нѣма ли да почне сжденето и да прѣстанатъ тия дневни пари?

Министъръ М. Сарафовъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ се съгласявамъ съ прѣдложението на г. Теодорова, думитѣ „по 20 л. на день“ да се заличатъ. Правителството се рѣшава да внесе въ продължение на тая сесия едно прѣдложение, съ което да се опрѣдѣлятъ дневнитѣ или възнаграждението на г. г. народнитѣ прѣдставители по другъ единъ начинъ, а не по сегашния.

Отъ крайната лѣвица: Прието!

Ю. Теодоровъ: Ами за държавнитѣ обвинители?

Министъръ М. Сарафовъ: Държавнитѣ обвинители ще свършатъ работата си прѣзъ януарий или февруарий мѣсець, за когато се прѣдполага, че ще се разгледа процесътъ и ще се свърши.

И. Вжжаровъ: Азъ взехъ думата, като желяехъ да поддържа почти сжщото прѣдложение, което съмъ направилъ въ извънредната сесия заедно съ другаритѣ отъ земледѣлческата група за намаление на дневнитѣ пари на народнитѣ прѣдставители, и отъ друга страна да добавя, че въ послѣднитѣ години народното прѣдставителство доказа, че то не може да изпълни своето призвание и своята работа въ опрѣдѣления отъ конституцията срокъ, двумѣсеченъ, и затова винаги продължава своитѣ засѣдания, или има извънредни сесии. А щомъ това е така, то би било най-правилно да се намали заплатата на народнитѣ прѣдставители, или да се приеме една годишна заплата, та ако щатъ да засѣдаватъ и цѣла година. Щомъ г. Финансовиятъ Министъръ е счелъ за необходимо да се удовлетвори това ни прѣдложение, то не остава, освѣнъ да му се благодари и да се похвали, и въ сжщото врѣме да се пожелае, по-скоро да се направи това нѣщо.

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ не съмъ голѣмъ поклонникъ, щото съ бюджета да може да се измѣняватъ законитѣ. Но щомъ като ние веднажъ направихме една стъпка въ това отношение, както бѣше сега случаятъ съ докладчицитѣ на Смѣтната Палата, които се прѣдвиждатъ въ повече, азъ се чудя, какъ Смѣтната Палата визираща такива работи, когато за такива работи трѣбва да бжде измѣненъ законътъ. Единъ пжтъ сжществува законъ, тя не може да изплати повече отъ опуй, което законътъ прѣдвижда. Но ние го направихме, а тукъ казваме, че законътъ ни спѣва — не можемъ да туримъ по-малко дневни. Не е достатъчно да пишешъ само прѣдложения и да искаме да се намаляватъ дневнитѣ на народнитѣ прѣдставители. Стига да искаме, ние можемъ да ги намалимъ. Ония, които говорѣха, че трѣбвало да се прѣдвиди нѣколъ годишна заплата, тѣ да ме извилятъ. Това не може да стане затова, защото трѣбва конституцията да се измѣни. Въ конституцията не е казано, че тѣ получаватъ заплата, а е казано, че тѣ получаватъ дневни. А сега нищо не ни прѣчи, единъ пжтъ като нарушихме закона, да не покачваме дневнитѣ за въ бжджще на народнитѣ прѣдставители, а да ги намалимъ. Ето защо азъ прѣдлагамъ да останатъ дневнитѣ на народнитѣ прѣдставители по 15 л. на день (Нѣ кой отъ прѣдставителитѣ: Даже 10 л.) за тия, които живѣятъ вѣнъ отъ София, а за ония въ София — по 10 л. на день.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-да народни прѣдставители! Туй, което ние правимъ, не е въ противорѣчие съ избирателния законъ. Защото ние не

отмѣняваме, че по 20 л. да не се плаща на народнитѣ прѣдставители, а само измѣняваме текста и оставяме да се съобразяваме съ закона, който може да бѣде въ сила, когато ще се плаща. Понеже се прѣдвижда, че може би този законъ да не бѣде по 20 л. дневни да се плащатъ — може народното прѣдставителство да се съгласи, — и прѣзъ 1903 г. да дойде другъ единъ законъ, затова оставяме текста отворенъ, да се разбира, че дневнитѣ пари ще се плащатъ тѣй, както законътъ ги опрѣдѣля. Съ това ние не правимъ никакво измѣнение на сегашния законъ.

Д. Драгиевъ: Г-да прѣдставители! Още въ пролѣтнопната сесия имаше прѣдложение, да се намалятъ що-годи дневнитѣ пари на г. г. прѣдставителитѣ. Обаче, не знай защо оттогава и досега правителството не се съгласи да се тури това прѣдложение на дневенъ редъ и да бѣде разгледано. Прѣзъ извънредната сесия направи се въ това отношение само тази „реформа“, че се заложиха думитѣ въ тоя §: „по 20 л. на день“. Сега, г. Теодоровъ прѣдлага да стане пакъ същото, и г. Министерътъ на Финанситѣ, разбира се, много охотно се съгласи. Но азъ не знай, като каква лекота има въ бюджета, ако само тѣзи 3—4 думици бждатъ отхвърлени или оставени. Не е въпросъ да се отмахнатъ само тия думи, но да се намали наистина нѣщо отъ тежестта на бюджета. Сега г. министърътъ дава едно обѣщание, че за по-нататъкъ може това да стане. Е добръ, да стане, но много обѣщания досега сж давани и много малко е изпълнено. (Отъ дѣсницата: Е й!) Менѣ ми се чини, че ако г. Министерътъ на Финанситѣ имаше искренното желание да стане извѣстно намаление, поне по тоя параграфъ щѣше да се съгласи да се разгледа и приеме пролѣтното наше прѣдложение, и сигурно щѣхме да имаме една добра економия. Сесиятъ на Народното Събрание напослѣдъкъ се продължаватъ, населението вижда, че прѣдставителитѣ могатъ при това продължение и съ единъ по-малкъ размѣръ на дневни пари да поминаватъ. Това е едно мнѣние много основателно и справедливо и менѣ ми се чини, че не трѣбва само съ голи обѣщания да се задоволяваме, а трѣбва да се пристъпи къмъ дѣла. (Нѣкой отъ дѣсницата: Какво прѣдлагате!) Азъ щѣ ви кажа какво прѣдлагамъ. Въ бюджетарната комисиия стана въпросъ за заплатитѣ на професоритѣ въ Висшето училище. Нѣкой господа изтъкнаха обстоятелството, че въ закона за Висшето училище се прѣдвиждатъ по-голѣми заплати, отколкото сж прѣдвидени тѣ въ бюджета. Значи, въ бюджета може да става намаление на заплатитѣ, прѣдвидени въ единъ специаленъ законъ, увеличение обаче да не става. Ако това нѣщо става по отношение заплатитѣ на професоритѣ и които и да били други държавни служители, менѣ ми се струва, че може да направимъ сега туй намаление и туку, безъ да чакаме нѣкакво законодателно прѣдло-

жение на г. Министра на Финанситѣ. Азъ мисля, че бюджетътъ е единъ законъ, който не може да измѣни извѣстни размѣри въ заплатитѣ въ смисълъ на увеличение, но може да ги измѣни въ смисълъ на намаление. Заради туй азъ поддържамъ това прѣдложение, което нѣкой господа сега направиха: да се намали размѣрътъ на нашитѣ дневни. (А. Страшимировъ: На какво?) Да бждатъ 15 и 10 л.

Прѣседателствующъ А. Франгя: По § 4 има едно прѣдложение отъ г. Таслакова. Той желае, щото дневнитѣ да останатъ по 15 л. на день, а за ония, които живѣятъ въ София — 8 л. (Гласове: По 10 л.! — Други гласове: По 5 л.) По 8 л. е. Моля ви, тишина, г-да народни прѣдставители!

Които приематъ поправката, направена отъ г. Таслакова, да си вдигнатъ ржката. (Меншество.) Народното Събрание не приема.

Които приематъ § 4, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.)

„§ 5. За съдържание личния съставъ при канцеларията на Народното Събрание.

1 началникъ на канцеларията	4.800 л.
1 економъ	2.400 „
1 архиваръ-регистраторъ	2.100 „
1 писаръ	1.500 „
1 писаръ	1.200 „
1 пазител на библиотеката	960 „
1 стенографъ отъ I разредъ, началникъ на стенографическото бюро	4.500 „
4 стенографи отъ I разредъ по	4.200=16.800 „
2 „ „ II „ „	3.600= 7.200 „
4 „ „ III „ „	3.000=12.000 „
За разсилни	4.500.“

Д. Цанковъ: Когато правихъ бюджета за Народното Събрание, началникътъ на канцеларията го сравнихъ съ началникъ на отдѣление отъ всѣко едно министерство. Началникитѣ на всѣко отдѣление въ всѣко министерство взематъ по 5.160 л. (П. Вжжаровъ: Хубави парици!) Кѣсметъ е. Комисията го измѣни на 4.800 л. Както и началникътъ на стенографията, азъ го сравнихъ съ началникъ на отдѣление при всѣко министерство, а комисията го намали на 4.500 л. Мисля, че не е справедливо. Менѣ ми се чини да гледаме да приравнимъ заплатитѣ. Затуй азъ прѣдлагамъ именно пакъ да си остане тѣй, както е въ проекта.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Направѣте поправката писмено.

Д. Драгиевъ: Азъ не знай дали е истина, но струва ми се, че уважаемиятъ Дѣдо Цанковъ, въ врѣме на опозиция, когато е ходилъ по агитация, е проповѣдвалъ не увеличение, а намаление. И ми се чини, че трѣбваше въ случая да бѣде послѣдователенъ. 4.800 л.,

Д-до Цанковъ, сж много пари въ тия катлжъ години, и азъ очаквахъ отъ Васъ да предложите намаление, а не увеличение. Азъ се обявявамъ противъ предложението на Д-до Цанковъ и даже протестирамъ противъ него. (Г-нъ Д. Цанковъ възразява нѣщо.)

Прѣседателствующъ А. Франгя: Има една поправка, направена отъ г. Драгана Цанковъ. Тя е за съдържанието личния съставъ на канцеларията при Народното Събрание — да си остане тѣй, както бѣше въ проекта.

Б. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Всичкитѣ ми почитания къмъ титулара на длъжността началникъ на канцеларията. Но, по моето дълбоко убѣждение, Народното Събрание трѣбва да има само единъ началникъ и то достатъчно е да бѣде такъвъ началникътъ на стенографическото бюро; нѣма нужда отъ двама. Не правя, обаче, предложение, само изказвамъ мнѣние. Но сега, колкото се отнася до началника на стенографическото бюро, комисията, споредъ мене, неправилно му отнема 300 л. То е сѣ едно, че е пониженъ. Нема тукъ намѣрихме да направимъ економия? Ако досега е получавалъ 4.800 л., трѣбва да му оставимъ пакъ толкова заплатата. 4.800 л. е получавалъ, сега комисията намалява 300 л. (Гласове: Не е вѣрно!) Нека каже г. докладчикътъ.

Докладчикъ Х. Вакаловъ: 4.500.

Б. Мирски: Колко получава тази година?

Докладчикъ Х. Вакаловъ: 4.800.

Б. Мирски: Защо му намаляватъ? Началникътъ на стенографическото бюро получава сега 4.800 л., а комисията е намалила 300 л. Азъ правя една поправка: да получава 4.800 л., колкото сега. Г-нъ прѣседателъ и той иска скѣпото. Това показва, че има довѣрие въ него, въ неговитѣ способности. Инакъ, то е сѣ едно, че искаме да го промѣнимъ. Азъ съмъ за този принципъ — щомъ не искате да уволните единъ чиновникъ, оставѣте му заплатата. Поддържамъ прѣседателя на Народното Събрание — 4.800 л.

Прѣседателствующъ А. Франгя: По § 5 има една поправка, направена отъ г. Драгана Цанковъ, който желае да остане § 5 както е въ проекта, и моля народнитѣ прѣдставители . . .

Ц. Таслаковъ: Трѣбва да се раздѣли за началника на канцеларията и за началника на стенографическото бюро.

Министъръ М. Сарафовъ: Г-да народни прѣдставители! Едно обяснение да ви дамъ. Не би било правилно туй гласуване, защото въ проекта има единъ стенографъ по-малко, а отсетнѣ се притури единъ стенографъ повече и, вмѣсто 3, станаха 4

отъ първи разредъ. Трѣбва да се гласува предложението на г. Драгана Цанковъ така: да си останатъ по проекта заплатитѣ на началника на канцеларията и на първия стенографъ. (Гласове: Така, така!)

Ц. Таслаковъ: Азъ моля тѣзи двѣ длъжности да се раздѣлятъ при гласуването, защото единъ, може би, ще гласува за единия началникъ, а за другия нѣма да гласува.

Министъръ М. Сарафовъ: И това може.

В. Димитровъ: Г-да народни прѣдставители! Миналата година заплатата на началника на канцеларията бѣше 4.800 л. (Г. Кирковъ: Намалена ама.) Намалена. Миналата година, по искането на народното прѣдставителство, се намали. Тогава народното прѣдставителство смѣтна, че длъжността, която заема началникътъ на канцеларията, и работата, която той върши, е достатъчно платена съ 4.800 л. А скѣпверѣменно народното прѣдставителство миналата година за началника на стенографическото бюро бѣше прѣдвидѣло равна заплата 4.800 л., тѣй като началникътъ на стенографическото бюро, като такъвъ, заема положение въ това бюро, тамъ, и върши работа, която би трѣбвало да се плати пакъ съ такава цѣна. Азъ не разбирамъ сега защо става едно измѣнение въ този § 5. Отъ една страна ние виждаме на началника на канцеларията да му се увеличава заплатата на 5.160 л. Тѣзи, които сж увеличили тази заплата, сж длъжни да ни кажатъ, защо се увеличава тази заплата, кои сж мотивитѣ, които сж ги накарали да увеличатъ заплатата: дали за туй, че началникътъ на канцеларията на Народното Събрание иерархически стои на онази висота, на която висота стоятъ началницитѣ на отдѣления при всѣко едно министерство — първо; второ — дали затуй, че началникътъ на канцеларията въ Народното Събрание върши онази работа, качествено и количествено, каквато върши единъ началникъ на отдѣление при едно министерство, да кажемъ Финансовото, и има ли той тази отговорностъ, каквато отговорностъ има единъ началникъ на отдѣление при едно министерство? Трѣбва да ни се кажатъ тѣзи мотиви, трѣбва да ни се дадатъ аргументи убѣдителни; само тогава ние ще вдигнемъ ржката си за тази заплата отъ 5.160 л. Дотогава, докогато нѣмаме тѣзи мотиви, докогато на народното прѣдставителство е извѣстно, че началникътъ на канцеларията нито иерархически стои на тая висота, на която стои единъ началникъ на отдѣление при министерствата, нито количествено и качествено върши оная работа, която се върши отъ единъ началникъ при министерствата, нито пъкъ има тази отговорностъ, каквато отговорностъ има единъ началникъ — защо ще се увеличава неговата заплата на 5.160 л.? Азъ прѣдлагамъ на народното прѣдставителство да остави заплатата му 4.800 л., тѣй

както тя е опрѣдѣлена и приета отъ комисията. Второ — азъ прѣдлагамъ заплатата на началника на стенографическото бюро да си остане тѣй, както е била прѣди, т. е. да се увеличи съ 300 л.; защото, първо, началникътъ на стенографическото бюро, по моето разбиране, е шефъ на такава една работа, която има грамадно значение както за насъ, народнитѣ прѣдставители, така за българската държава, така и за българското общество; второ, неговата работа количествено и качествено далечъ надминава онази на началника на канцеларията и, слѣдователно, като се има прѣдъ видъ отговорността, като се има прѣдъ видъ работата, която върши, качеството и количеството на тази работа, справедливостта го изисква да остане заплатата на началника на стенографическото бюро такава, каквато е била по-миналата година — 5.160 л., защото тукъ има работа, а на началника на канцеларията, който е единъ титуляръ за форма, да остане онази заплата, която комисията е приела — 4.800 л.

Д. Цанковъ: Азъ отговарямъ на г. Владимиръ Димитрова, че началникътъ на канцеларията на Народното Събрание има толкозъ работа, колкото въ едно министерство, дѣто има петъ или шестъ началника. (Отъ крайната лѣвица: Е-й!) Моля ви се. Е, че така е. Защото вие нито министри сте били, нито прѣдседатели на Събраниято, а пъкъ азъ съмъ билъ и министъръ, и прѣдседателъ на Събраниято и зная практиката. Защото единъ началникъ въ едно министерство има ограничена работа, а пъкъ въ Народното Събрание всичкитѣ министерства се отнасятъ къмъ началника на Народното Събрание за справки по разни работи, пъкъ той е самъ. Ето дѣ азъ казвамъ, че работата на единъ началникъ на Народното Събрание е много по-голяма, отколкото на единъ началникъ или на 5-тъ началника въ едно министерство. (Г. Кирковъ: Тогава да му дадемъ петъ заплати.) Второто пѣщо, за стенографията, то се знае, и вие сте съгласни, и азъ съмъ съгласенъ, но азъ ви казвамъ, че за началника е тѣй. Затуй, освѣнъ тази причина, азъ ви казвамъ, че е тази причината, която и по-напрѣдъ ви казахъ, че трѣбва уравниение да има на чиновницитѣ, както на гражданскитѣ съ военнитѣ — нали за туй се боримъ да го направимъ? — е, да го направимъ! Дѣто ще се каже, трѣбва да ги уравнимъ. Единъ началникъ на канцеларията на Народното Събрание да бѣде равенъ съ единъ началникъ отъ едно министерство, твърдѣ е логическо.

А. Каранешевъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ ще кажа нѣколко думи само затова, защото бѣхъ въ бюджетарната комисия, когато се разисква това намаление, и ще кажа защо стана това намаление на заплатата на началника на стенографическото бюро. Г-нъ Цанковъ, уважаемиятъ нашъ прѣдседателъ, азъ разбирамъ защо настоява толкова много да стане увеличение на заплатата на начал-

ника на канцеларията — защото сегашниятъ началникъ е единъ виденъ партизанинъ въ партията му. Само затова става туй увеличение и приравнение съ заплатитѣ на началницитѣ на отдѣления въ министерствата. Вие имате щатове и когато тѣхъ ще разглеждаме, тогава ще видимъ кой чиновникъ каква работа изпълнява и заслужава ли да бѣде приравненъ началникътъ на канцеларията на Народното Събрание съ другитѣ началници отдѣления отъ министерствата. Така че, настояването на г. Цанкова не е друго нищо, освѣнъ да се даде една по-голяма заплата на единъ неговъ партизанинъ. (Гласове отъ дѣсницата: Не е вѣрно!) Вѣрно е. Обаче, въ бюджетарната комисия не се прие увеличението само заради това, защото намѣриха, че работата на тоя началникъ е малка; не е, значи, такава голяма, каквато е на началницитѣ на отдѣления въ министерствата, и не е толкова голяма отговорността му. Но ония членове отъ комисията, които поддържаха това увеличение, за да заставятъ другитѣ да поддържатъ увеличението, казахъ: тогава трѣбва да намалимъ заплатата на началника на стенографическото бюро. Но другитѣ не бѣха съгласни. Даже въ комисията се изтъкна тоя възгледъ, че началникътъ на стенографическото бюро е повече отговоренъ, има повече работа. Той и тукъ въ Събраниято работи, и послѣ всичката работа минава прѣзъ неговитѣ рѣчи, той прѣглежда и поправя нашитѣ рѣчи. За да бѣде послѣдователна комисията, направи това намаление въ заплатата на началника на стенографическото бюро, но това не бѣше нѣкаква послѣдователностъ, а само да се изиска увеличението заплатата на началника на канцеларията. Азъ се присъединявамъ къмъ мнѣнието на г. Мирски, да се раздѣли прѣдложението, гласуването да стане поотдѣлно за тѣзи началници — отдѣлно за началника на канцеларията и отдѣлно за началника на стенографическото бюро, — защото за началника на стенографическото бюро ще поддържамъ да се увеличи заплатата му на 5.160 л., а на началника на канцеларията да остане 4.800 л., както е била и миналата година.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: По § 5 има една поправка, направена отъ г. Цанкова.

Н. Шивачевъ: Искамъ думата!

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Моля Ви се, г-нъ Шивачевъ!

К. Мирски: Да се раздѣли прѣдложението съгласно правилника.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Моля Ви, направѣте Вашата поправка, както казва правилникътъ, защото на масата нѣма нищо.

К. Мирски: Съгласно правилника се раздѣлятъ сложнитѣ прѣдложения.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Дайте прѣдложение.

К. Мирски: Азъ Ви го дадохъ: на началника на стенографическото бюро заплатата отъ 4.800 л. да се гласува отдѣлно.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Дайте го подписано.

К. Мирски: Дадохъ Ви го.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Ето какво има тукъ: една буква *a*, една точка, друга буква *b* — 4.800 и другото е иероглифи. Това е прѣдложението. (Смѣхъ въ дѣсницата.)

Д. Цанковъ: Моето прѣдложение е по-напрѣдъ.

К. Мирски: То е сложно прѣдложение, а сложнитѣ прѣдложения се дѣлятъ по искането на народнитѣ прѣдставители. (Глъчка.)

Прѣседателствующъ А. Франгя: Моля ви се, г-да прѣдставители! Оставѣте да го туримъ на гласуване; ще ги раздѣлимъ. Г-нъ Цанковъ казва слѣдующето: (Чете.) „По § 5 заплатата на началника на канцеларията, както и на първия стенографъ, да си останатъ тѣй, както бѣха въ проекта.“ Господата желаятъ да се раздѣли прѣдложението и турятъ, първо, на началника на стенографическото бюро 4.800 л., а пѣкъ на началника на канцеларията 5.160 л. Нали тѣй?

А. Каранешевъ: Не, напротивъ, на началника на стенографическото бюро 5.160 л., а на началника на канцеларията 4.800 л.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Каранешевъ! Азъ чета само това, което г. Мирски е оставилъ тукъ.

Има още една поправка отъ г. Деня Колевъ.

Първо, поправката на г. Цанкова азъ ще дамъ на гласуване.

К. Мирски: Тя обема и моята поправка. Моля да се гласува отдѣлно.

Прѣседателствующъ А. Франгя: (Чете.) „Заплатата на началника на канцеларията, както и на първия стенографъ да си останатъ тѣй, както бѣха въ проекта“, и моля народнитѣ прѣдставители, които приематъ тази поправка, направена отъ г. Цанкова, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Полагамъ на гласуване § 5 и моля народнитѣ прѣдставители, които приематъ този параграфъ заедно съ поправката на Дѣда Цанковъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

К. Мирски: Вие не раздѣлихте прѣдложението. Незаконно е гласуването! Съгласно правилника, имахъ право да искамъ разрѣшението. Да се запише въ протокола това Ваше беззаконие! Азъ протестирамъ, дѣто нарушавате правилника!

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Мирски! Не съмъ нарушилъ никакъвъ правилникъ; господарь на правилника е Камарата.

К. Мирски: Камарата не е правилникъ. Тогазъ нѣма законъ тукъ!

Н. Шивачевъ: Ние сме законъ тукъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-да народни прѣдставители! Слушате ли какъвъ комплиментъ ви прави г. Мирски?

К. Мирски: Моля да се гласува моята поправка отдѣлно, съгласно правилника.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Ако бѣше се отхвърлило туй прѣдложение, непрѣмѣнно пѣхъ да го гласувамъ. (Глъчка.)

Г. Кирковъ: Ама Вие не трѣбва да ни насилвате. Съгласно правилника трѣбваше да се раздѣли на двѣ прѣдложението: първо, да стане гласуване за началника на канцеларията и, второ, гласуване за началника на стенографитѣ.

К. Мирски: Разбира се, защото едното одобряваме, а другото не одобряваме.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Вие имате една погрѣшка всички, г-да.

Г. Кирковъ: Това е партизанщина!

К. Мирски: Сложнитѣ прѣдложения се раздѣлятъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Имахъ сложени тукъ на масата нѣколко прѣдложения, чета едното и се приема.

К. Мирски: Отдѣлно да се гласува прѣдложението; едната му частъ одобрявамъ, другата не одобрявамъ. Гласува се насилъ така. Нарушение е не само на правилника, но и на логиката.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Слѣдвайте, г-нъ докладчикъ.

К. Мирски: Моля отдѣлно да се гласува прѣдложението — на двѣ части.

Н. Поповъ: Г-да прѣдставители, споредъ чл. 60 на правилника, раздѣлянето на части на сложнитѣ въпроси става по право, щомъ се поиска. (Гласове: Тѣй!) Дѣдо Цанковъ направи своето прѣдложение общо, като каза да остане заплатата на началника

на канцеларията и на началника на бюрото тъй, както е била въ проекта. Стана единъ прѣдставителъ и прѣдложи да се гласува това прѣдложение поотдѣлно, по части, и щомъ това се поиска, г. прѣдседателятъ бѣще длъженъ да раздѣли това прѣдложение и да каже: които сж съгласни съ прѣдложението на г. Цанкова, щото началникътъ на канцеларията да получава такава заплата, въ такъвъ размѣръ, да гласува, а които сж за оная на началника на бюрото — второ гласуване да направи; защото азъ, напр., съмъ съгласенъ да гласувамъ за началника на канцеларията 4.800 л. и за началника на бюрото ще гласувамъ 4.800 л., а не на първи 5.160 л. Слѣдователно, необходимо бѣше да се раздѣли прѣдложението. Азъ мисля, че началникътъ на стенографическото бюро работи много и неговата работа заслужава да бѣде възнаградена по-добрѣ, и нему трѣбваше да бѣде увеличена заплата, а вие увеличавате на началника на канцеларията. Защото, г-да прѣдставители, каквото и да хортувате, началникътъ на канцеларията нѣма такава работа, както и економътъ въ Събранието — единъ економъ, който само карти раздава и получава такава заплата. (Г. Кирковъ: Единъ университетъ не получава такава заплата! Сѣдия даже не я получава.) Тѣй щото, ясно е за всички, че не трѣбваше прѣдседателството по този начинъ да гласува, и, понеже гласуването е било неправилно, фактическа погрѣшка е станала, ще моля г. прѣдседателя да раздѣли това прѣдложение и да го гласуваме отново. Кѣмъ вастъ азъ апелирамъ, понеже стана една фактическа погрѣшка при гласуването на това прѣдложение, и понеже чл. 60 отъ правилника е изриченъ, то ви моля отново да положите на гласуване този въпросъ: отдѣлно да се гласува заплата на началника на канцеларията и отдѣлно заплата на началника на стенографическото бюро. Това е моето прѣдложение. (Гласове отъ дѣсницата: Гласувано е!) Не е гласувано правилно. (Глъчка.)

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Моля ви, г-да, бѣдѣте кѣси и, ако желаете да не губимъ врѣме, понеже се касае за цифри, азъ ще приема това, което искате, ще раздѣли прѣдложението и ще гласуваме.

Н. Шивачевъ: Това тълкувание, което дава г. Поповъ на чл. 60 отъ правилника, е погрѣшно: чл. 60 казва за сложнитѣ прѣдложения. Даже въ вашъ интересъ е, г-нѣ Мирски, и другитѣ, които сте за туй прѣдложение, защото тии, които не искатъ да гласуватъ за началника на канцеларията, може да отхвърлятъ и цѣлото прѣдложение. Азъ, ако бѣхъ на вашето мѣсто, не бихъ желалъ да се раздѣли прѣдложението, защото вие може да имате повече партизани, та може да искатъ, вмѣсто едного, да отхвърлите и другото. Вънъ отъ това, когато става споръ по тѣзи въпроси, не може друго-яче, освѣнъ Народното Събрание да се сезира, одобрява

ли или не поведението на прѣдседателството. Защо да споримъ три сахати? Трѣбва да се съгласимъ, че въ едно народно събрание владѣе законътъ на болшинството. Ако болшинството приема, че г. прѣдседателятъ неправилно е положилъ въпроса на гласуване, тогава нѣма освѣнъ да се повърнемъ на новъ вотъ; но ако Народното Събрание съ своя вотъ казва: не, прѣдседателството правилно е положило въпроса на гласуване, тогава нѣма освѣнъ да се приеме. (Г. Кирковъ: Не е така.) Така е. (Глъчка.)

Н. Габровски: Има правилникъ, който стои надъ болшинството!

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Моля ви се, г-да, ако желаете отдѣлно, отдѣлно ще гласуваме; ние така губимъ повече врѣме.

Н. Шивачевъ: Еднажъ завинаги да се разберемъ. И трѣбва да ви кажа откровенно, че азъ даже не съмъ съгласенъ съ моитѣ другари по този въпросъ. Правилникътъ е Народното Събрание и, когато Народното Събрание каже, че този чл. 60 трѣбва така да се тълкува, не може да бѣде друго-яче. Правилникътъ не е единъ законъ. (Отъ крайната лѣвица: А а а!) Да ме извините вие. Тежко и горко на тѣзи дебати! Кой тълкува правилника? Не сме ли ние? (Н. Цановъ: Това е башибозушко тълкувание!)

Вънъ отъ това направи се единъ малтъкъ упрекъ, че началникътъ на канцеларията билъ нашъ партизанинъ. Азъ мисля, че ние имаме повече право да се оплакваме. Ако направимъ статистика, колко началници има отъ нашата партия, ще намѣримъ, че повечето сж наши. И, може би, това е най-голѣмата грѣшка на нашето управление. Така че, не сте вие, които имате право да повдигате този въпросъ. Затуй азъ ще моля да продължава г. докладчикътъ.

Б. Мирски: Искамъ думата.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Г-нѣ Мирски, моля Ви се, за да не губимъ врѣме, да гласуваме. (Б. Мирски: Една дума.) Както желаете ще го направимъ: иначе се губи врѣме.

Г-да народни прѣдставители, внимавайте добрѣ, за да не кажете, че прѣдседателството ще ви изненада. Полагамъ на гласуване прѣдложението. Раздѣлямъ го на двѣ и моля народнитѣ прѣдставители, които приематъ щото началникътъ на стенографическото бюро да има като заплата годишно 5.160 л., да вдигнатъ рѣка.

Министъръ М. Сарафовъ: Това не може да бѣде. Тукъ има едно прѣдложение, което не е по мой проектъ: началникътъ на стенографическото бюро да получава 5.160 л. Противъ това възставамъ. Досега се говорѣше за проекта. (Н. Габровски: По Вашия ли проектъ е увеличена заплата на на-

чалника на канцеларията на Народното Събрание?) Началникът на канцеларията споредъ проекта получава 5.160 л., а началникът на бюрото 4.800 л. и досега се дебатираше сѣ върху тази база. (А. Каранешевъ: Азъ говорихъ за 5.160 л. на началника на стенографическото бюро.) Слѣдователно, ако може да се гласува, туй може да се гласува: на началника на канцеларията 5.160 л., а на началника на бюрото 4.800 л. Върху това се дебатира и моля народнитѣ прѣдставители върху това да гласуватъ. А тѣхното прѣдложение не приемамъ.

К. Мирски: Моля да ми се гласува поправката: 4.800 л. на началника на стенографическото бюро. (Д. Цанковъ: То се гласува.) Отдѣлно искамъ да се гласува за него.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-нъ Мирски, Вие желаете, щото Вашето прѣдложение, което е „4.800 л. на началника на стенографическото бюро“, да се гласува?

В. Димитровъ: Искамъ да кажа двѣ думи. Отговарямъ на г. Министра на Финанситѣ. Вънъ отъ проекта, ние не излизаме, а само правимъ това, че вмѣсто да дадемъ, както г. министърътъ е прѣдвидѣлъ, 5.160 л. на началника на канцеларията, ние ги даваме на началника на бюрото, (П. Драгулевъ: Дайте му ги, джанжмъ!) а 4.800 л., които г. министърътъ е прѣдвидѣлъ въ своя проектъ за началника на стенографическото бюро, ние ги даваме на началника на канцеларията. Съгласни ли сте?

Министъръ М. Сарафовъ: Не съмъ съгласенъ съ туй прѣдложение. Азъ мога да поддържамъ само моя проектъ.

В. Димитровъ: Защо не сте съгласни?

Министъръ М. Сарафовъ: Защото не съмъ съгласенъ. Защото имамъ проектъ.

В. Димитровъ: Кои сѣ вашитѣ мотиви?

П. Драгулевъ: Защо Вие искате — отговорѣте?

Прѣседателствующъ А. Франгя: Моля, г-да прѣдставители, по тоя начинъ си губимъ врѣмето! Има прѣдложение, ще го гласуваме.

В. Димитровъ: Когато единъ министъръ на Финанситѣ, г-да народни прѣдставители, стане въ Народното Събрание да защитава своя проектъ, той е длъженъ, по искането на народнитѣ прѣдставители, да даде обяснения за мотивитѣ, които сѣ го накарали да тури 5.160 л. на началника на канцеларията, този, който работи по-малко, а 4.800 л. на началника на стенографическото бюро, този, който работи повече. Вие сте длъжни да дадете Вашитѣ аргументи.

П. Драгулевъ: Ние казваме пѣкъ, че началникътъ на канцеларията работи повече.

Д. Цанковъ: Г-нъ Владимиръ Димитровъ иска да туримъ на началника на стенографията толкозъ заплатата, колкото има и началникътъ на канцеларията. (Министъръ Х. Тодоровъ: Даже повече иска. — К. Мирски: Той иска повече.) Азъ ви казвамъ, че началникътъ на бюрото е подъ командата на началника на канцеларията, когато Народното Събрание не засѣдава. (А. Каранешевъ: А-а!) Азъ съмъ прѣдседателъ, азъ зная по-добрѣ отъ тебе, г-не, той е подвѣдомственъ. Началникътъ на канцеларията е още и началникъ на библиотеката, той отговаря за нея и за всичко въ Народното Събрание, когато не засѣдава Народното Събрание и нѣма прѣдседателъ.

К. Мирски: Има ли гаранция?

Д. Цанковъ: Хелбете ще даде гаранция. То се знае.

К. Мирски: Далъ ли е досега?

Д. Цанковъ: Затуй не може да бѣде наравно.

Н. Габровски: Че е членъ на партията!

Ц. Таслаковъ: Г-да народни прѣдставители! Много чудно ми се вижда, какъ ние се заматаваме по всѣки въпросъ по начинъ своеобразенъ. Дѣдо Цанковъ самъ ни прѣдлага да гласуваме заплатата по 5.160 л. на двамата началници.

Д. Цанковъ: Не, не.

Ц. Таслаковъ: Такова прѣдложение направи той и такова се гласува. (Отъ дѣсницата: Не е вѣрно!)

Д. Цанковъ: Не е така, азъ ви казахъ както е въ проекта.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Както бѣше въ проекта.

Ц. Таслаковъ: Азъ чухъ, г-нъ прѣдседателю, когато каза за началницитѣ по еднаква заплата. (Отъ дѣсницата: Не, не.) Добрѣ, не е тѣй; както вие казвате, тѣй да е!

Стана въпросъ, какъ да се гласуватъ тия прѣдложения, понеже се касае за заплатитѣ на двама чиновници. Азъ пръвъ прѣдложихъ да се раздѣлятъ, а г. прѣдседателътъ каза, че това е право, че правилникътъ тѣй диктува, и не ще съмнѣние, че самъ прѣдседателътъ се съгласи. Но ония, които искатъ да ни убѣдятъ, че трѣбва началникътъ на канцеларията да получава повече пари отъ началника на стенографическото бюро, казватъ, че единиятъ билъ ималъ по-много работа, отколкото другия, едно, и второ, че единиятъ билъ подчиненъ.

Добрѣ, ние, които стоимъ тукъ почти 6 мѣсеца всѣка година отъ три години насамъ, видѣли ли сме нѣкога началника на стенографическото бюро да си тури рѣцѣтъ въ джобовѣтъ и да стои на вратата? А колко пѣти сте видѣли началника на канцеларията? (Отъ крайната лѣвица: Постоянно.) Тогава дѣ е вашата логика? Вие знаете ли, че тукъ се изисква специално образование по стенографията? Защо искате да нахърнимъ заплатата на единия, а да увеличимъ заплатата на другия, когато има справедливи мотиви да ви убѣдятъ да рѣшите, че трѣбва началникътъ на стенографическото бюро да получава по-голяма заплата? Ако искате да бъдете справедливи, прѣдвидѣте еднаква заплата. Нищо нѣма да бъде противъ, че подчинениятъ получава толкова заплата, колкото по-големия. Вие знаете, че досега съдебнитѣ пристави получаваха заплата по-голяма, отколкото единъ прѣдседател на окръженъ съдъ, или апелативенъ съдъ. Ето защо, азъ ви моля да се съгласите да гласувате, и най-малкото, което трѣбва да гласувате, то е еднакви заплати на двамата.

К. Мирски: Г-да народни прѣдставители! Колкото желая да бъда винаги кратъкъ, толкозъ повече вие ме прѣдизвиквате по нѣкой пѣтъ и азъ да подражавамъ тѣзи, които говорятъ дълго. Допускането неправилности и несправедливости принуждаватъ ни нѣкой пѣтъ да бъдемъ по-обстоятелствени въ говоренето. Азъ накратко се изказахъ, като мистѣхъ, че ме разбрахте и даже че се убѣдихте въ това, което казахъ. (Нѣкои отъ дѣсницата: Не сме се убѣдили.) Ето, че се чуватъ гласове: „не сме се убѣдили“. Позволѣте ми да ви поубѣдя. Било е врѣме, когато въ Българското Народно Събрание е имало само единъ началникъ, именно началникъ на канцеларията, а сжщеврѣменно началникъ и на стенографическото бюро, който винаги е трѣбвало да знае за това и стенографията. Единъ началникъ е достатъченъ. Но азъ, както заблѣжихъ, вие ще дадете и запапрѣдъ двама началници, и затова нѣма да продължавамъ да казвамъ, че стига единъ началникъ. Ще си запазя правото, когато гласуваме законопроекта за щатовѣтъ: тогава ще видимъ, има ли нужда отъ двама.

Сега, да дойдемъ на въпроса. Прѣди всичко, тѣй като г. подпрѣдседателътъ подхвърли, като че азъ докачвамъ нѣкого, а особено него, когото най-много уважавамъ отъ прѣдседателството, азъ заявявамъ, че винаги почитамъ и ще почитамъ болшинството, но не и когато то се отождествява съ законитѣ. Правилникъ и Народно Събрание не е сѣ едно и сжщо. Азъ Народно Събрание въ болшинството си рѣши, че бѣлото е черно, нема ние нѣма да възстанемъ? Цѣлиятъ български народъ ще възстане, може избиратели да заобиколятъ Народното Събрание и да се опитатъ на сила да ни вкаратъ въ законността. Болшинството приеме ли да се отождестви съ законитѣ, тогава отождествѣте се и съ конституцията,

отождествѣте се и съ Държавния Глава, кажете, че вие сте и Държавния Глава. Что такое отъ васъ! (Смѣхъ въ дѣсницата.) Ще ме накарате да ви говоря на руски, защото български днесъ като че не искате да разберете. Азъ направихъ едно най-просто, най-ясно и, помоему, безспорно прѣдложение. По силата на чл. 60 отъ правилника — нашиятъ законъ тукъ, наредба задължителна и за болшинството, — по чл. 60 на правилника за вътрѣшния редъ на Събранието, (Н. Шивачевъ: Което обаче има право да го тълкува.) азъ поискахъ да се раздѣли прѣдложението, или поправката на почтения нашъ прѣдседателъ на двѣ части. (Н. Шивачевъ: Раздѣли се.) Защото едни може да одобрятъ едната ѣ частъ, а други — другата. Ето, по мое то разбиране, не трѣбва да има началникъ на канцеларията отдѣлно, но защото вие искате да има такъвъ, затуй нека да получаватъ тѣзи двама началници еднаква заплата. Затуй настоявамъ да се гласува отдѣлно заплата на началника на канцеларията и отдѣлно оная на началника на стенографическото бюро. Ако щете, дайте на първия, като вашъ партизанинъ, и 400 л.

П. Вжжаровъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ съмъ 15-годишенъ стенографъ, имамъ съмъ прѣди години отъ покойния началникъ на стенографическото бюро при Народното Събрание прѣдложение да стана стенографъ въ Народното Събрание, но знаейки, че тая работа е толкова трудна, изморителна и безподошна въ своитѣ трудности отъ всички други служби, затова не приехъ тая длъжностъ, при всичко че имахъ голѣма нужда отъ пари. Увѣрявамъ ви, г-да, ако се поставите въ положението на г. г. стенографитѣ при тая разбърканостъ, при тоя хаосъ, който владѣе въ Народното Събрание, то вие ще се съгласите, че не 5.000 л., ами и 50.000 л. да плащате на този началникъ, който трѣбва да прѣглежда вашитѣ рѣчи, (Гласове: И Вашитѣ.) да стенографира, да ръководи всичкия стенографически съставъ и на негова отговорностъ да легнатъ всичкитѣ схванати ваши рѣчи, не е много. Азъ мисля, че не може да става почти никакво сравнение на началническата длъжностъ на канцеларията съ тая на началника на стенографическото бюро. Трудътъ, който полага единъ началникъ на стенографическото бюро въ единъ день за стенографиране рѣчитѣ, прѣглеждането имъ въ своята канцелария, се равнява съ цѣлогодипния трудъ на единъ началникъ на канцеларията на Народното Събрание, който въ сравнение съ него почти нищо не върши. Но понеже азъ виждамъ, че болшинството е разположено да удовлетвори прѣдложението на достауважаемия г. Цанковъ по отношение задържане заплатата на началника на канцеларията 5.160 л., и понеже лѣвицата е разположена — и много справедливо — да удовлетвори съ едно значително повишение заплатата на началника на стенографическото бюро, то азъ, като начинъ за разрѣшение на този въпросъ, за да може да остане и

възкѣтъ ситѣ, и ягнето здраво, прѣдлагамъ да стане уравнение на тия двѣ заплати и въ такъвъ случай по 5.160 л. и на двамата да се даде и ще увеличимъ този параграфъ само съ 40 л. Моля да се приеме това мое прѣдложение и ще се тури край на тѣзи излишни и скъпи разправи.

Министъръ М. Сарафовъ: Не съмъ съгласенъ да стане уголѣмяване въ бюджета, т. е. да се увеличи повече отъ това, което е прѣдвидено; слѣдователно, азъ съмъ противъ всѣко уголѣмяване заплатата на чиновникѣтъ.

И. Гешовъ: Г-да народни прѣдставители! Азъ чакахъ отъ г. Министра на Финанситѣ да каже друго, — че въ бюджетарната комисиия той се съгласи съ намалението платата на началника на канцеларията на 4.800 л., а това, за жалостъ, не го чухъ отъ него. (Гласове отъ лѣвицата: А а а!) И затова станахъ да му напомнимъ и да съобща и вамъ, г-да народни прѣдставители, че ако бюджетарната комисиия се съгласи, то бѣше, първо и главно, защото и г. Министърътъ на Финанситѣ даде своето съгласие за това намаление и, послѣ, защото това намаление отъ 5.160 л. на 4.800 л. се направи въ мое врѣме, съ съгласието на покойния и многооплакуванъ г. Кънчовъ и г. Краевъ, които бѣха подпрѣдседатели, защото взехме прѣдъ видъ всички тия обстоятелства, които се споменаха, — че началникътъ на канцеларията не работи почти нищо прѣзъ цѣлата година и че трудътъ му не е толкова изнурителенъ, не е толкова изтощителенъ, какъвто е трудътъ на началника на стенографическото бюро, и намалихме платата му отъ 5.160 на 4.800. И тогавашниятъ началникъ на канцеларията, както всички знаете, не си даде оставката слѣдъ това намаление, па и по-вѣтъ началникъ прие, при всичко че знаеше, че заплатата бѣше 4.800 л.

По тия съображения, и главно че г. министърътъ се съгласи, бюджетарната комисиия, въ която случайно се намѣрихъ, понеже не съставлявамъ частъ отъ нея, рѣши платата на началника на канцеларията да се намали на 4.800 л., а на началника на стенографическото бюро да си остане, както е била прѣдставена отъ г. Министра на Финанситѣ, — пакъ 4.800 л.

Министъръ М. Сарафовъ: Нѣма нужда да заявявамъ, че азъ съмъ се съгласилъ въ комисиията, защото сега азъ не възставамъ при докладването отъ нейна страна измѣненіята въ мой проектъ. (Н. Габровски: Да, но вие сте съгласенъ съ прѣдложението на г. Цанкова.) Азъ нѣмамъ противъ нищо, ако комисиията намали; азъ възставамъ противъ уголѣмяването, и то е мое право. Азъ защитавамъ и най-много, което мога да дамъ, то е по проекта, който азъ имамъ. Ако вие намалите въ проекта, азъ нѣмамъ нищо противъ.

Я. Сажжовъ: Да ги приравнимъ.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Г-да народни прѣдставители! По този параграфъ има 6 поправки. Ще ви ги чета всички, за да не мислите, че нѣкой има намѣрение да ви изненадва.

Първата поправка е на г. Драгана Цанковъ, който желае, щото (Чете.) „по § 5, заплатитѣ на началника на канцеларията, както и на първия стенографъ, да си останатъ тѣй, както бѣха въ проекта“, т. е. първиятъ да получава 5.160 л., а вториятъ 4.800 л. Тази поправка трѣбва непрѣмѣнно, по правилника, да бѣде раздѣлена, и поименно да се гласува за всѣки единъ отъ тия г. г. интересующи, отъ който първиятъ ще получава 5.160 л., а вториятъ 4.800 л.

Втората поправка е на г. Васила Наковъ, който прѣдлага слѣдующето: (Чете.): „Прѣдлагамъ на началника на канцеларията заплатата да остане 5.160 л., а на началника на стенографическото бюро да се намали на 4.500 л.“

Сетнѣ имаме прѣдложението на г. Мирски, което казва: (Чете.) „Началникътъ на стенографическото бюро да получава 4.800 л.“

Имаме прѣдложението на г. Вжжарова, което казва: (Чете.) „По § 5 началникътъ на канцеларията и началникътъ на стенографическото бюро получаватъ по 5.000 л. годишна заплата.“

Послѣ имаме прѣдложението на г. Деня Колевъ. (Д. Колевъ: Азъ го оттеглямъ.) Твърдѣ хубаво.

Имате поправката на г. Никола Поповъ, който прѣдлага: (Чете.) „Началникъ на канцеларията — 4.800 л., началникъ на стенографическото бюро — 4.800 л.“

По редъ полагамъ на гласуване прѣдложението на г. Цанкова, раздѣлено на двѣ, и моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ, щото началникътъ на канцеларията на Народното Събрание да получава годишна заплата 5.160 л., да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема. (Отъ крайната лѣвица: Меншество е! — А. Каранешевъ: Очевидно меншество е!)

Понеже има съмнѣние, моля г. г. народнитѣ прѣдставители, които приематъ, щото началникътъ на канцеларията на Народното Събрание да получава 5.160 л. годишна заплата, да станатъ на крака. (Гласове: Болшинство! — Други гласове: Меншество е!) Моля ви, ако има съмнѣние, ще ги броимъ.

Н. Габровски: Азъ заявявамъ съмнѣние — да стане поименно гласуване.

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Азъ моля г. г. квесторитѣ да прѣброятъ кои гласуватъ.

А. Каранешевъ и Н. Габровски: Поименно гласуване прѣдлагаме ние!

Прѣдседателствующъ А. Франгя: Ако и по този начинъ не може да се покаже колко сж гласували, ще стане поименно гласуване.

Моля г. секретаря да чете списъка.

Министъръ Д-ръ А. Радевъ: Защо поименно? Въ правилника се казва, да го рѣши това Събрание.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Приема ли Народното Събрание да се гласува поименно? (Отъ крайната лѣвица: Какъ така!)

Г. Кирковъ: Щомъ се заявява съмнѣние, гласува се поименно.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Моля, ще се четe списъкътъ. Ония, които сж за 5.160 л. годишна заплата на началника на Народното Събрание, да казватъ „за“, а ония, които сж противъ, да казватъ „противъ“. Заемѣте си мѣстата, г-да прѣдставители, и всѣки за себе си да отговаря.

Секретаръ П. Ковачевъ: (Чете списъка и г. г. народнитѣ прѣдставители гласуватъ.)

М. Абаджиевъ — (отсѣтствува);
Н. Абаджиевъ — за;
П. Абрашевъ — (отсѣтствува);
И. Арnaudовъ — (отсѣтствува);
А. Арсениевъ — противъ;
С. Арсениевъ — (отсѣтствува);
Н. Бадински — (отсѣтствува);
Х. Бакаловъ — противъ;
Т. Балабановъ — за;
М. Балтовъ — за;
Н. Беневъ — противъ;
Д. Благоевъ — противъ;
А. Блажевъ — (отсѣтствува);
И. Бобековъ — за;
С. С. Бобчевъ — (отсѣтствува);
М. Божковъ — противъ;
Х. Боневъ — противъ;
Т. Бурмовъ — за;
С. Бурмовъ — за;
А. Буровъ — противъ;
П. Бъчваровъ — за;
Г. Бѣльовъ — за;
Г. Василевъ — (отсѣтствува);
И. Василевъ — (въздържа се);
Кара Хр. Василевъ — за;
И. Веселиновъ — противъ;
Т. Влайковъ — противъ;
И. Воденчаровъ — (отсѣтствува);
Д. Вълчевъ — противъ;
Х. Върбенковъ — за;
П. Вжаровъ — противъ;
Н. Габровски — противъ;
А. Гевевъ — (отсѣтствува);
И. Георговъ — противъ;
И. Георгиевъ — (отсѣтствува);
М. Георгиевъ — (отсѣтствува);
И. Гешовъ — противъ;
Н. Гимиджийски — противъ;
К. Господиновъ — за;
А. Груевъ — за;
И. Гърковъ — (отсѣтствува);
Н. Дечевъ — противъ;

К. Диловски — противъ;
В. Димчевъ — (отсѣтствува);
В. Димитровъ — противъ;
Д-ръ Г. Гаговъ — за;
Д-ръ Н. Генадиевъ — (отсѣтствува);
Д-ръ П. Гудевъ — противъ;
Д-ръ С. Даневъ — (отсѣтствува);
Д-ръ К. Икономовъ — (отсѣтствува);
Д-ръ К. Милановъ — противъ;
Д-ръ Д. Милковъ — (отсѣтствува);
Д-ръ С. Мирковъ — противъ;
Д-ръ Д. Молловъ — противъ;

Ц. Таслаковъ: Антонъ Груевъ да се повика!

Секретаръ П. Ковачевъ: За Антона Груевъ се чу гласъ за.

Ц. Таслаковъ: Дѣ е Антонъ Груевъ? Нѣма го.

А. Каранешевъ: Това е прогресивно!

Ц. Таслаковъ: Това е безобразие! Това е фалшификация!

Прѣседателствующъ А. Франгя: Не бойте се, г-нъ Таслаковъ, ще го зачеркнемъ.

Ц. Таслаковъ: Не е то за зачеркване!

Секретаръ П. Ковачевъ: (Продължава да четe списъка и г. г. прѣдставителитѣ гласуватъ.)

Д-ръ П. Ношковъ — за;
Д-ръ А. Радевъ — за;
Д-ръ А. Ходжевъ — (отсѣтствува);
К. Досевъ — (отсѣтствува);
М. Доспатски — (отсѣтствува);
Д. Драгиевъ — противъ;
П. Драгулевъ — за;
Л. Дуковъ — (въздържа се);
Д. Дяковъ — (отсѣтствува);
И. Еневъ — за;
Я. Забуновъ — противъ;
Г. Згуревъ — (отсѣтствува);
П. Златаровъ — за;
Д. Зографски — за;
М. Игнатовъ — (отсѣтствува);
Д. Икономидисъ — за;
С. Ицковъ — за;
П. Калинковъ — (отсѣтствува);
К. Калчовъ — (отсѣтствува);
С. Калчовъ — за;
Х. Камбуровъ — за;
А. Каназирски — (отсѣтствува);
М. Каравасилевъ — противъ;
П. Каравеловъ — (отсѣтствува);
Д. Карамановъ — (отсѣтствува);
А. Каранешевъ — противъ;
И. Карастояновъ — за;
К. Кафеджийски — противъ;
О. Кечели — за;
Г. Кирковъ — противъ;

В. Кобуровъ — за;
 П. Ковачевъ — противъ;
 Д. Колевъ — противъ;
 Ан. Коновъ — (отсѣтствува);
 Ат. Коновъ — противъ;
 Г. Константиновъ Палата — (отсѣтствува);
 Н. Константиновъ — (отсѣтствува);
 Б. Кръстевъ — (отсѣтствува);
 Г. Кутинчевъ — (отсѣтствува);
 Г. Кърджиевъ — за;
 Н. Лазаровъ — противъ;
 С. Лафчиевъ — (отсѣтствува);
 Н. Лефтеровъ — противъ;
 А. Людскановъ — (отсѣтствува);
 М. Маджаровъ — (отсѣтствува);
 К. Малевъ — противъ;
 Х. Мановъ — (отсѣтствува);
 Д. Манчовъ — за;
 Д. Марковъ — (отсѣтствува);
 Н. Марковъ — (отсѣтствува);
 П. Марковъ — противъ;
 С. Махмудовъ — (отсѣтствува);
 М. Месудовъ — за;
 М. Милевъ — противъ;
 В. Минчовъ — (отсѣтствува);
 К. Мирски — противъ;
 С. Митовъ — (отсѣтствува);
 Т. Михайловъ — (отсѣтствува);
 Х. Бей Мустафа Бейовъ — (отсѣтствува);
 Н. Мушановъ — противъ;
 В. Наковъ — за;
 Е. Начевъ — (отсѣтствува);
 Н. Начовъ — противъ;
 Т. Начовъ — (отсѣтствува);
 С. Недевъ — противъ;
 Х. Неджибъ Бей — (отсѣтствува);
 И. Нейчовъ — (отсѣтствува);
 Т. Орловъ — (отсѣтствува);
 М. Павловъ — за;
 П. Пановъ — противъ;
 Г. Пасаровъ — (отсѣтствува);
 Г. Пеневъ — за;
 Д. Петковъ — противъ;
 И. Петровъ — (отсѣтствува);
 П. Петринъ — за;
 И. Пецовъ — (отсѣтствува);
 П. Пешевъ — противъ;
 С. Пишевъ — (отсѣтствува);
 С. Пиралковъ — противъ;
 В. Поповъ — за;
 Вен. Поповъ — (отсѣтствува);
 Д. К. Поповъ — (отсѣтствува);
 И. Поповъ — за;
 Н. Поповъ — противъ;
 И. Пъневски — противъ;
 Н. Рашеевъ — противъ;
 С. Савовъ — (отсѣтствува);
 Н. Савчевъ — противъ;
 Я. Сакъзовъ — противъ;
 О. Бей Сали Бейовъ — (отсѣтствува);

А. Самоковлийски — за;
 М. Сарафовъ — противъ;
 Ф. Симиловъ — за;
 С. Славовъ — противъ;
 А. Славчовъ — (отсѣтствува);
 И. Соколовъ — (отсѣтствува);
 В. Стаменовъ — (отсѣтствува);
 А. Станчовъ — противъ;
 В. Статковъ — (отсѣтствува);
 М. Стояновъ — (отсѣтствува);
 Т. Стояновъ — за;
 А. Страшимировъ — (отсѣтствува);
 М. Такевъ — (въздържа се);
 Ц. Таслаковъ — противъ;
 П. Тенчевъ — (отсѣтствува);
 Т. Теодоровъ — (отсѣтствува);
 Ю. Теодоровъ — противъ;
 П. Тодоровъ — за;
 Х. Тодоровъ — за;
 Д. Тоневъ — за;
 Х. Тоневъ — противъ;
 Д. Тончевъ — (отсѣтствува);
 Г. Трифоновъ — за;
 И. Тянковски — (отсѣтствува);
 Н. Узуновъ — за;
 А. Урумовъ — за;
 Т. Ферадовъ — (отсѣтствува);
 Г. Филиповъ — за;
 Д. Филловъ — противъ;
 А. Франя — за;
 Е. Хасановъ — (отсѣтствува);
 В. Христовъ — противъ;
 Д. Христовъ — за;
 Н. Христовъ — за;
 М. Хюсеиновъ — (отсѣтствува);
 Д. Цанковъ — за;
 Н. Цановъ — противъ;
 П. Чаушовъ — (отсѣтствува);
 Н. Шивачевъ — за;
 Т. Шипковъ — за;
 П. Шоповъ — за;
 Ю. Юсуфовъ — (отсѣтствува);
 Д. Яблански — (отсѣтствува);
 Б. Якововъ — за.

Прѣдседателствующъ А. Франя: Резултатътъ отъ поименното гласуване е слѣдующиятъ: за сж гласували 52, противъ 57 души, 3 се въздържатъ. (А. Самоковлийски: 54 срещу 51, г-нъ прѣдседателю.) Моля ви се, 52 сж гласували за, а 57 противъ, отсѣтствува въ 76 и 3 се въздържатъ. Народното Събрание не приема.

Втората частъ. Ония, които приематъ, щото годишната заплата на началника на стенографията при Народното Събрание да бѣде 4.800 л., да си вдигнатъ ръката.

Д. Цанковъ: Какво прѣдлагате друго прѣдложение? Щомъ падна онуй прѣдложение, не може да има друго.

Прѣседателствующъ А. Франгя: То е раздѣлено на двѣ части, първата частъ се гласува и падна, остава втората.

Д. Цанковъ: Азъ разбирамъ да има особено прѣдложение. (К. Мирски: Има, има.) Има го въ проекта — 4.800 л. (Отъ крайната лѣвица: Както е въ проекта.)

Прѣседателствующъ А. Франгя: Моля ония г. г. народни прѣдставители, които приематъ, щото началникътъ на стенографията при Народното Събрание да има 4.800 л. годишна заплата, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема. (Отъ дѣсницата: Меншество!)

Тогава ще повтори: моля ония г. г. прѣдставители, които приематъ, щото началникътъ на стенографията при Народното Събрание да има 4.800 л. годишна заплата, да станатъ на крака. Моля г. г. инвеститоритѣ да прѣброятъ.

Квесторъ А. Самоковлийски: (Слѣдъ като прѣброява.) 46 души стоятъ, а 63-ма седятъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Меншество. Народното Събрание не приема.

Ц. Таслаковъ: Азъ се съмнѣвамъ — поименно гласуване да стане.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Нѣма съмнѣние сега.

Ц. Таслаковъ: Азъ заявявамъ съмнѣние.

А. Самоковлийски: Срамно е това, трѣбва да уважаваме другаритѣ си!

Ц. Таслаковъ: Какво искашъ да кажешъ, г-не? Съмнѣвамъ се.

Г. Кирковъ: Съмнѣние има, защото Вие, г-нѣ Самоковлийски, броятъ. Миналиятъ пътъ Ви уловихме въ лъжа. Г-нѣ Таслаковъ има право.

А. Самоковлийски: Това шарлатанитѣ могатъ да го правятъ!

Министъръ М. Сарафовъ: Моля ви се, г-да народни прѣдставители, бждѣте така добри, умиръте се, да можемъ да вървимъ по-нататъкъ, за да гласуваме други въпроси.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Има още нѣколко прѣдложения:

Има прѣдложението на г. Вжжарова, който желае, щото (Чете.) „по § 5 началникътъ на канцеларията и началникътъ на стенографическото бюро да получаватъ по 5.000 л. годишна заплата.“

Министъръ М. Сарафовъ: Нѣма защо да се гласува. (Единъ прѣдставителъ: То е изчерпано.)

Прѣседателствующъ А. Франгя: Друго прѣдложение има отъ г. Накова, който желае, щото първиятъ, началникътъ на канцеларията, да получава 5.160 л., а вториятъ, началникътъ на стенографическото бюро — 4.500 л.

Н. Поповъ: Моето прѣдложение, г-нѣ прѣседателю?

Прѣседателствующъ А. Франгя: Има още едно прѣдложение отъ г. Никола Поповъ, който желае, по 4.800 л. годишна заплата всѣки единъ отъ двамата да получава.

Министъръ М. Сарафовъ: То безпрѣдметно става, защото се отхвърли 4.800.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Полагамъ на гласуване § 5, както се прочете отъ г. докладчика, и моля ония г. г. народни прѣдставители, които го приематъ, да си вдигнатъ ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ IX. Вакаловъ: (Чете.) „§ 6. За врѣмenni стенографи и разсилни — 18.000 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Който приема § 6, както се прочете отъ г. докладчика, да си вдигне ржката. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Докладчикъ X. Вакаловъ: (Чете.)

„Глава IV.

Министерски Сѣвѣтъ.

§ 7. За съдържание личния съставъ на Министерския Сѣвѣтъ.

1 прѣседателъ (прѣдставителни)	3.000 л.
1 секретаръ	4.800 „
1 архиваръ-регистраторъ и библиотекаръ	2.640 „
1 писаръ I разредъ	1.380 „
1 разсиленъ	900 „
2 разсилни	по 840=1.680 „

Министъръ М. Сарафовъ: Въ комисията се направи намаление на заплатата на секретаря отъ 5.160 на 4.800. Азъ на това не бѣхъ съгласенъ. Не съмъ съгласенъ, защото въ течение на години секретарятъ на Министерския Сѣвѣтъ е получавалъ заплата равна съ заплатата на началникъ отделение въ Финансовото Министерство. Завчера или вчера имахъ случай да поддържамъ пакъ такъвъ единъ случай, дѣто безъ причини нѣма защо да се намалява заплатата на службата. Азъ моля народното прѣдставителство да се съгласи: заплатата на секретаря да остане споредъ моя проектъ.

В. Димитровъ: Едно обяснение искамъ отъ г. Министра на Финанситѣ. Въ § 7, за съдържание

личния съставъ на Министерския Съвѣтъ, Министъръ-Прѣседателътъ има прѣдставителни 3.000 л. Азъ разбирамъ тукъ да се прѣдвижда като на прѣдставител на Министерския Съвѣтъ, но я има и въ бюджетопроекта за Министерството на Външнитѣ Работи.

Министъръ М. Сарафовъ: Той взима единитѣ прѣдставителни.

В. Димитровъ: Кой?

Министъръ М. Сарафовъ: Ми се струва тия отъ Министерския Съвѣтъ.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Които приематъ § 7, съ бѣлѣжката направена отъ г. министра, да си остане заплатата на секретаря 5.160 л., да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Народното Събрание приема. (Отъ земеделѣческата група: Очевидно меншество!) Нѣма и кой да ви изненада. Тукъ не е капиталенъ въпросътъ; въпросътъ е за 100 л. на горѣ или 100 л. на долѣ. Но гласувайте.

Ония, които приематъ § 7, съ забѣлѣжката направена отъ г. Министра на Финанситѣ, т. е. заплатата на секретаря да остане тѣй, както е въ бюджетопроекта, 5.160 л., да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Д. Колевъ: Заповѣдайте имъ да вдигатъ рѣка.

Министъръ М. Сарафовъ: Когато нѣма противорѣчие, не е нужно да се оспорва.

Д. Колевъ: По едни въпроси половината вдигатъ, половината не вдигатъ. (Гласове отъ дѣсницата: А а а!)

Докладчикъ Х. Вакаловъ: (Чете.) „§ 8. За писмени принадлежности, освѣтление, отопление, телеграми, облѣкло на разсилнитѣ и други дребни разноски, за абониране вѣстници и за поддържане мобилитѣ — 3.500 л.“

Прѣседателствующъ А. Франгя: Полагамъ на гласуване § 8 тѣй, както се прочете отъ г. докладчика, и моля ония, които го приематъ, да вдигнатъ рѣка. (Болшинство.) Народното Събрание приема.

Министъръ М. Сарафовъ: Моля г. г. народнитѣ прѣдставители да се съгласятъ, утрѣ да имаме засѣдание въ 9 ч., за да продължимъ днешния дневенъ редъ относително бюджетопроекта на Министерството на Търговията и Земеделѣието, бюджетопроекта на Народното Просвѣщение и другитѣ, които бждатъ готови. Послѣ обѣдъ да се съгласи народното прѣдставителство да се отговори на интерпелациитѣ и разглеждане на прошения.

Н. Габровски: На първо мѣсто моля да се турне на дневенъ редъ моята интерпелация. Мина цѣлъ мѣсець.

Прѣседателствующъ А. Франгя: Г-да прѣдставители! Утрѣ въ 9 ч. ще имаме засѣдание. На дневенъ редъ имаме бюджетитѣ, а подиръ ще имаме на дневенъ редъ отговоръ на интерпелациитѣ и прошения. (Гласове: Подиръ обѣдъ ще има ли засѣдание?) Подиръ обѣдъ ще отиваме на посрѣщане.

Засѣданието се закрива.

(Закрито въ 12¹/₂ ч. слѣдъ пладнѣ.)

Прѣседателъ: **Д. Цанковъ.**

Подпрѣседатели: { **А. Франгя.**
 Д-ръ А. Ходжевъ.

Секретаръ: **П. Шоповъ.**

Началникъ на Стенографическото бюро: **Т. Гълъбовъ.**